

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Monika Bejdáková

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

Monika Bejdáková

Volnočasové aktivity dětí v lokálních podmínkách

After-school activities for children in local conditions

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 Vychovatelství

Studijní obor: Vychovatelství

Vedoucí závěrečné práce: PhDr. Jiřina Novotná

Praha 2013

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

Katedra: ÚPRPŠ

Akademický rok vypsání: 2011-2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ředitelka ÚPRPŠ Vám ve smyslu nařízení vlády České republiky č. 111/1998 Sb. o státních závěrečných a státních rigorózních zkouškách, určuje tuto bakalářskou práci:

Název práce: Volnočasové aktivity dětí v lokálních podmínkách

Název práce v anglickém jazyce: After- school activities for children in local conditions

Klíčová slova: výchova ve volném čase, rodičovské pojetí, lokální síť volnočasových aktivit
Klíčová slova v anglickém jazyce: local foundations of after-school education, potential of after-school education, voices of parents

Řešitel:..... Monika Bejdáková

dat.nar. ...22. 2. 1982

(titul,jméno, příjmení, rodné příjmení,..)

Přední Výtoň 56, 382 73 Vyšší Brod

(adresa bydliště)

Jazyk práce: čeština

Typ práce: bakalářská

Obor práce: Vychovatelství ÚPRPŠ

Zásady pro vypracování: využití 1) kvalitativního empirického šetření s využitím dotazování
2) analýzy dokumentů

Předběžná náplň práce:

1. Typy organizovaných volnočasových aktivit pro děti předškolního a mladšího školního věku a jejich výchovný potenciál – materiálová studie
2. Nabídka aktivit ve vybrané lokalitě – mapování terénní
3. Rodičovské pojetí výchovy ve volném čase a volnočasových aktivit - dotazování

Předběžná náplň práce v anglickém jazyce:

1. Types of activities for children preschool and younger school age and potential of after-school education
2. The range of activities in the selected area
3. Parental concepts of after-school education and leisure activities

Rozsah prací:

Rozsah příloh: 1- anketní otázky,

Seznam odborné literatury:

Bečková, T. Výchova ve volném čase a rodina. Bakalářská práce , JCU 2010

Pávková, J. a kol. *Pedagogika volného času*. Praha : Portál, 2008

Pávková, J. et al. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 1999

Spousta, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno : MU, 1994.

Prokešová, M. *Volný čas a co s ním?* Ostrava 2004.

Vážanský, M. *Základy pedagogiky volného času*. Brno 2001.

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jiřina Novotná, jirina.novotna@nuv.cz
(titul, jméno, příjmení, kontaktní spojení, podpis)

Konzultanti:
(titul, jméno, příjmení, kontaktní spojení)

Datum zadání bakalářské práce: 16. březen 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2013

V Praze dne 14. 8. 2012

ředitelka UPRPŠ

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Volnočasové aktivity dětí v lokálních podmínkách“ zpracovala samostatně pod vedením PhDr. Jiřiny Novotné a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Praze dne 25. 5. 2013

.....

podpis

Poděkování

Dovoluji si tímto poděkovat za spolupráci, odbornou pomoc a trpělivost své vedoucí bakalářské práce PhDr. Jiřině Novotné, která mi svými cennými radami pomohla k vypracování této bakalářské práce.

Rovněž děkuji pracovníkům jednotlivých organizací, kteří se mnou ochotně spolupracovali.

OBSAH

ÚVOD	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	12
1. Definice pojmu volný čas	12
1.2 Sféry volného času	13
1.3 Volný čas dětí	14
1.4 Činitelé ovlivňující volný čas dětí	16
2. Výchova mimo vyučování jako součást volného času dětí	27
2.1 Funkce výchovy mimo vyučování	28
3. Pedagog volného času a vychovatel	29
3.1 Osobnost pedagoga volného času	30
4. Instituce zabývající se volným časem dětí	32
4.1 Vybraná zařízení pro výchovu mimo vyučování	32
5. Dosavadní výzkumná zjištění o trávení volného času dětí a mládeže	37
II. EMPIRICKÁ ČÁST	39
6. Charakteristika města Mníšek pod Brdy	39
7. Možnosti využití trávení volného času dětí ve městě Mníšek pod Brdy	39
7.1 Skautské středisko Skala Mníšek	40
7.2 TJ Sokol Mníšek pod Brdy, oddíl všestrannosti	42
7.3 Rybářský kroužek MO ČRS Mníšek pod Brdy	45
7.4 Mladí hasiči	46
7.5 Občanské sdružení OÁZA	47
7.6 Přírodovědný klub Čejka	50
7.7 Keramická dílna Sluníčko	51
7.8 Tenisová škola klubu Mníšek pod Brdy	53
7.9 Esmarin – sportovně relaxační centrum	54
7.10 Základní umělecká škola	56

7.11 Základní škola Mníšek pod Brdy	59
8. Anketní šetření	59
8.1 Analýza ankety	60
8.2 Shnutí výsledků	65
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
INTERNETOVÉ ZDROJE	69
SEZNAM OBRÁZKŮ	70
SEZNAM PŘÍLOH	71

NÁZEV: Volnočasové aktivity dětí v lokálních podmínkách
AUTOR: Monika Bejdáková
ÚSTAV: Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství
VEDOUcí PRÁCE: PhDr. Jiřina Novotná

ANOTACE

Předkládaná bakalářská práce se zabývá trávením volného času u dětí a mládeže. Teoretická část popisuje, co je vlastně volný čas, jaké činitele mohou ovlivnit volný čas dětí a které společenské zařízení nabízejí volnočasové aktivity dětem. Praktická část je zaměřena na popis institucí, které poskytují dětem v městě Mníšek pod Brdy různé zájmové činnosti a na šetření formou ankety, které bylo provedeno v těchto organizacích. Na otázky v anketě odpovídali pracovníci, kteří vedou dané zařízení pro výchovu mimo vyučování, ale zároveň se také i o děti starají v některém zájmovém kroužku, které jejich instituce dětem nabízí. Předmětem anketního průzkumu bylo zjistit, jaké jsou názory a znalosti poskytovatelů volnočasových aktivit na rodičovskou volbu volnočasové činnosti dětí.

Klíčová slova: volný čas, činitele ovlivňující volný čas dětí, výchova mimo vyučování, pedagog volného času, volnočasová zařízení.

TITLE: After-school activities for children in local conditions

AUTHOR: Monika Bejdáková

DEPARTMENT: Institute for Professional Development, Faculty of Education

SUPERVISOR: PhDr. Jiřina Novotná

ANOTATION

The present bachelor thesis deals with free time for children and youth. The theoretical part describes what is actually free time, what factors may affect children's leisure time and social facilities that offer recreational activities for children. The practical part is focused on the description of institutions that provide children in Mníšek pod Brdy various leisure activities and investigations by surveys that were carried out in these organizations. The questions in the survey answered workers who lead the establishment for education outside the classroom, but also include children in the care of a leisure facility that offers children their institutions. The subject of public inquiry survey was to determine the views and knowledge providers of leisure activities on parental choice of leisure activities of children.

Keywords: leisure, factors affecting children's leisure time, education outside the classroom, teacher free time, leisure facilities.

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se budu zabývat volnočasovými aktivitami dětí v konkrétní lokalitě, ve které sama bydlím.

Zajímalo mě, jaké **možnosti** využití svého volného času mají současné děti. Dalším důvodem bylo porovnání nynější doby, kdy děti mají větší možnost výběru z volnočasových činností a doby mého dětství. Práce dále přináší pohled z jiného úhlu na trávení volného času v rovině podmínek konkrétní lokality.

V teoretické části budu popisovat pojem volný čas, pod kterým si každý představuje něco jiného. Pro někoho znamená sportování, pro jiného sledování různých televizních pořadů, někdo se v tomto čase věnuje četbě nebo poslechu hudby. Existuje mnoho způsobů jak trávit volný čas, který jedinec vykonává v podstatě nad rámec svých pracovních aktivit.

Dalším tématem, kterým se budu v práci zabývat, jsou činitele ovlivňující volný čas dětí. Mezi zásadní sociální činitele jistě patří rodina, která hraje důležitou roli v postoji dítěte k volnému času. Zájem i využívání volného času rodinu nejen posiluje, ale také může preventivně působit proti nežádoucím sociálně patologickým jevům, které se často podílejí na delikventním chování a jednání. Nejen rodina, ale i vrstevníci, média, městské či venkovské prostředí a osobní předpoklady jedince mohou zasáhnout do výběru jeho aktivit.

Nezapomenu se také zmínit o pedagogovi volného času, který provozuje výchovně-vzdělávací, organizační a konzultační činnost například ve střediscích volného času nebo v různých mimo školních organizacích. Pro děti a mládež ve volném čase se stává rádcem, instruktorem a inspirátorem činností, kterých vhodně používá k navození procesu učení. Svým výchovným působením vede děti k tomu, aby trávily volný čas kvalitním způsobem, čímž obohacuje jejich znalosti a dovednosti v různých oblastech, dále rozvíjí jejich určité schopnosti a upevňuje žádoucí povahové vlastnosti.

Empirická část se zabývá mapováním institucí, které se nacházejí v dané lokalitě. Zjišťuje jejich zaměření i přínos výchovného významu při organizační činnosti

v zařízení pro volný čas dětí a mládeže. V těchto institucích byla provedena také anketa. Na otázky odpovídali samotní poskytovatelé zájmových aktivit ve volném čase.

Cílem mé práce bylo zjistit podmínky pro organizování trávení volného času v konkrétní lokalitě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Definice pojmu volný čas

Pod pojmem volný čas si může každý z nás představit něco jiného. V podstatě se jedná o dobu, ve které vykonáváme činnost, která nás baví, a která nám poskytne uspokojení a příjemné zážitky. Je třeba si ale uvědomit, že činnost, která pro někoho znamená pouhou povinnost, může být pro druhého aktivitou, kterou považuje za příjemné trávení volného času.

Například Zich (1978) definuje volný čas jako prostor, který představuje nesmírné bohatství, ve kterém nacházíme odpočinek, zábavu i poučení. Jakým způsobem budeme tyto činnosti realizovat, záleží na společenských možnostech a také na vyzrálosti každého jedince.

Spousta (1994) považuje volný čas za zbývající dobu, která zůstane člověku po provedení studijních, pracovních, společenských a rodinných povinností, ale také sem patří i vykonání všech fyziologických potřeb.

Hofbauer (2004) uvádí, že volný čas je doba, která člověku zůstane po vykonání pracovních i nepracovních povinností, kdy nejedná pod tlakem závazků, které pro něj vyplývají z jeho sociálních rolí a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.

Dle Pávkové (2008) je volný čas dobou, kterou má po splnění svých povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející, což je:

- odpočinek a zábava;
- rozvoj zájmové sféry;
- zlepšení kvalifikace;
- účast na veřejném životě.

Z hlediska dospělého člověka je to čas mimo pracovní dobu, do kterého jsou zahrnuty i biologické potřeby (hygiena, spánek, strava), ale i rodinné povinnosti (starost o rodinu a domácnost).

Z pohledu dětí a mládeže je to čas, který tráví mimo vyučování a mohou, ale nemusejí, v něm dělat spoustu aktivit a činností.

Takto bych mohla pokračovat v popisu definic volného času, které uvádějí různí autoři v mnoha odborných publikacích, ale myslím si, že to podstatné už jsem zmínila.

1.2 Sféry volného času

Celkový čas, který má za 24 hodin člověk k dispozici, můžeme rozdělit do těchto sfér:

- sféra povinností,
- obsahově rozšířená sféra povinností,
- sféra volného času.

• Sféra povinností

Do této sféry zahrneme povinnou činnost, což u dospělého člověka představuje výkon jeho povolání a je to i doba, kterou potřebuje na cestu do a ze zaměstnání. U dětí je to potom cesta do školy a vyučování v ní.

• Obsahově rozšířená sféra povinností

Sem lze zařadit uspokojování všech potřeb člověka, tedy biologických (spánek, odpočinek, strava, osobní hygiena), psychických (úspěch, seberealizace, potřeba lásky) a sociálních (kontakt s rodiči a vrstevníky, navazování a udržování společenských vztahů). Patří sem nejen rodinné povinnosti, účast na kulturním a společenském životě, dobrovolná veřejně prospěšná činnost, ale také časové ztráty, které s uvedenými aktivitami souvisejí, tzn. docházení či dojíždění za těmito činnostmi.

• Sféra volného času

Patří sem pravidelná a příležitostná zájmová činnost, tedy aktivní (jedinec se aktivně zabývá předmětem svého zájmu – sportuje, kreslí, zpívá) i pasivní (jedinec své aktivity omezuje na vnímání předmětu zájmu – sledování filmových představení, přednášky na předmět zájmu). Při uskutečňování těchto činností bychom si měli dát pozor na to, aby aktivní jednání převažovalo nad pasivním. Pokud tedy dítě ve škole převážně sedí, tak by odpoledne mělo vykonávat fyzickou aktivitu. Nevhodná je také shodná činnost a ta nastává například tehdy, jestliže člověk, který sedí po celou dobu svého zaměstnání u počítače, se opět po příchodu domů posadí k počítači. Dále do této sféry patří relaxace, rekreace, regenerace, sebevýchova, sebevzdělávání, zábava, odreagování, rozptýlení a uvolnění.

1.3 Volný čas dětí

Dle Hájka, Hofbauera a Pávkové (2008) dospělí lidé mají v podstatě méně volného času než děti, které ho mají relativně mnoho. Některé děti dokážou se svým volným časem naložit aktivně, hodnotně a organizovaně. Existuje ale i řada dětí, které nedovedou nadbytek svého volného času vhodně využít.

Dospělý člověk je schopen si na základě svých získaných zkušeností vybrat takovou zájmovou činnost, která mu bude vyhovovat. Naproti tomu malé dítě ještě nemá tolik zkušeností a nedokáže se v množství nabízených volnočasových aktivit orientovat tak dobře jako dospělý jedinec. Proto děti potřebují pomoc při organizování trávení svého volného času.

To, jak trávíme volný čas, se odvíjí od věku každého z nás. V jednotlivých etapách lidského života se naše záliby a potřeby mění a to má i vliv na výběr a rozmanitost zájmových činností. Dalo by se říci, že děti mají převážně pestřejší aktivity než dospělí a s přibývajícím věkem se jejich záliby stabilizují. I míra samostatnosti a závislosti se odráží od věku člověka. Dítě je skoro ve všech činnostech

závislé na dospělé osobě. Teprve postupným dospíváním a sbíráním životních zkušeností se začíná osamostatňovat.

Pávková a kol. (2002) zdůrazňují, že je u dětí nutné pedagogické ovlivňování volného času, které by mělo mít citlivé vedení. Samozřejmě je velmi důležité, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené aktivity byly pro děti zajímavé a pestré, a aby na ně docházely dobrovolně. Do jaké doby se dá volný čas dětí ovlivňovat, závisí na jejich věku, sociální a psychické vyzrálosti a na způsobu rodinné výchovy, která hraje ve výchově dítěte významnou roli.

Sak (2000) uvádí, že pro sociální postavení u dětí a mládeže je příznačná nízká zakotvenost v uspořádání sociálních rolí a poskytuje tak mládeži oproti dospělým větší sociální ohebnost a dynamiku. V žádné jiné etapě života se jedinec nedokáže zajímat o tak rozsáhlou škálu zájmové činnosti jako v dětství a mládí, které se vyznačuje oproti dospělosti větší zájmovou četností. Další období vývoje se ubírá spíše snížením zájmového spektra a zdokonalováním určitého zájmu. V mládí se vytváří základní zájmová zaměření ve významu obsahovém i ve smyslu aktivní životní pozice. Životní styl i volný čas jednotlivce je v dospělosti obměňován jistým vývojem a rolemi, které jsou spojené s určitou životní etapou. Sféra volného času dětí a mládeže a jejich obsahové trávení volného času má velkou cenu pro celoživotní orientaci člověka.

Je mnoho míst, kde děti mohou trávit svůj volný čas: domov, škola, zájmové instituce, veřejné prostranství, ulice, dětské hřiště, městský park, příroda...

I když v první řadě by mělo zajímat rodiče, jak jejich děti tráví svůj volný čas, tak ne vždy jim mohou zajistit dostatečnou pozornost a výchovu v době jejich volna. Jednak ve většině případů mají na to málo času a na druhé straně jim i chybí materiální vybavení nebo odborná kvalifikace. Od toho jsou zde zřízené instituce pro výchovu mimo vyučování, kde se dětem věnují odborníci, specialisté a pedagogičtí pracovníci.

1.4 Činitelé ovlivňující volný čas dětí

Pávková a kol. (2002) popisují, že osobnost člověka i jeho individualita je ovlivňována mnoha faktory. Už při narození má dítě některé předpoklady a vlohy, které mohou být vrozené či zděděné. Během prenatálního období na ně působí vlivy prostředí, které je zároveň i formují. V jakém sociálním prostředí dítě vyrůstá, a jak je od útlého věku vychováváno, hraje pro něj důležitou roli. Výchova by tedy měla působit na dítě záměrně a cílevědomě.

Hlavním sociálním činitelem, který může ovlivnit volný čas dítěte je rodina. Dalšími činiteli pak jsou ekonomický status rodiny, životní styl, vrstevníci, městské a venkovské prostředí a v neposlední řadě i média. Také osobní předpoklady jedince, jako jsou fyzické dispozice, věk a pohlaví, mohou zasáhnout do výběru jeho aktivit ve volném čase.

1) Sociální činitelé :

- **Rodina**

Podle Hofbauera (2004) je to právě rodina, jakožto první prostředí dítěte, která vytváří (tedy alespoň by měla vytvářet) příznivé podmínky pro jeho volný čas. Předává dítěti prvotní velice důležité zkušenosti ze života, na které potom navazuje a doplňuje předškolní zařízení a následně i škola. Dítě v rodině sleduje, jak se rodiče k sobě chovají, z čeho se radují, co je uspokojuje, jak se vyrovnávají s různými obtížnými situacemi, čeho chtějí v životě dosáhnout (pokud mají vytyčené životní cíle), jak odpočívají a co dělají ve svém volném čase.

Dítě napodobuje své rodiče v mnoha věcech, které u nich vyzorovalo. Rodina má proto možnost děti inspirovat svým příkladným chováním a může je i pozitivně ovlivnit při výběru volnočasových aktivit. Pokud rodiče rekreačně sportují nebo podnikají různé výlety (do přírody, návštěva zámků a hradů), chodí za kulturou (divadlo, kino, muzikály, koncerty), tak je velmi pravděpodobné, že je v tomto děti napodobí. Jsou-li rodiče například aktivními sportovci, kteří berou své děti

na sportovišti, tak se dá očekávat, že na jejich činnost navážou a budou v daném sportu pokračovat. Dítě také může samo projevit zájem o nějakou aktivitu, kterou rodiče nevykonávají. V tomto případě by ho měli rodiče v daném zájmu podpořit. Ne vždy však rodiče svým jednáním motivují děti k správnému využití volného času. Pokud otec navštěvuje ve svém volném čase hospodu a matka sedí buď u televize, nebo počítače, tak to dítě bude považovat za zcela běžné a normální trávení volného času. V tomto případě nemohou rodiče od svého dítěte očekávat, že se z něj stane například vrcholový sportovec nebo umělec.

Rodiče by měli věnovat dětem dostatečný čas, ve kterém by je naučili, jak využít jejich volný čas ke svému rozvoji i ve prospěch druhých.

- **Ekonomický stav rodiny**

Většina zájmových kroužků je cenově dostupná a tak rodiče mohou své děti podporovat v jejich zálibách. Ovšem ne vždy může dítě vykonávat takovou volnočasovou aktivitu, po které by toužilo. Provozování některých koníčků (například tenis, lední hokej, golf a jiné) a výbava s nimi spojená, je finančně náročná a ne všichni rodiče si mohou takové výdaje dovolit. Na druhé straně jsou bohatí lidé, kteří neřeší, kolik který kroužek stojí a svému dítěti poskytnou prvotřídní podmínky pro jeho zálibu. Najdou se ale i rodiny, které na tom nejsou finančně dobře a každý výdaj navíc může být pro ně fatální. Skrz ekonomickou situaci, která jim to nedovolí, nemohou dítěti dopřát pravidelnou návštěvu kroužku, na který by rádo chodilo.

Rodiče si jistě při výběru volnočasových aktivit pro své děti dávají pozor na to, aby poplatek za ně byl pro ně finančně přijatelný a částka příliš nezasáhla do jejich rodinného rozpočtu.

- **Životní styl**

To, jakým způsobem trávíme svůj volný čas, poukazuje i na náš životní styl, který může být ovlivněn ekonomickou situací, vlastními hodnotami, ale i osobními pocity o tom, co je a není správné. Každý z nás má stanovený vlastní žebříček hodnot, který se mění věkem i dobou a aktivitou jednotlivce. Jak jsme byli vychováváni a k čemu nás vedli rodiče, tak i to může částečně vymezovat náš životní styl.

Pávková a kol. (2002) uvádějí, že každá rodina má jiný životní styl a jinak využívá svůj volný čas. Všichni získáváme základní návyky a určité názory ze své původní rodiny. Proto je důležité, aby si lidé při výběru životního partnera všímali i jeho přístupu k volnému času a jeho zálibám.

Svým životním stylem rodiče následně ovlivňují výchovu svých dětí a většina z nich je určitě povede po vlastních stopách, které budou shodné s jejich hodnotami.

Kraus, Poláčková et al. (2001) zmiňují, že každý jedinec, má jiný charakteristický způsob života, který obecně představuje naplňování života společnosti. Takovýto životní styl je spojován s hodnotami a ideály, kterých by chtěl člověk v životě dosáhnout. Jedinec si určuje i životní plány, tedy soubor cílů, kterých se snaží svou činností docílit. Hodnocení každého člověka je zajisté ovlivněno zvyklostmi, mravy dané společností a subkultury, v níž žije. Hodnotová orientace jednotlivce se utváří v průběhu jeho života z vrozených dispozic, ale i vlivem nejrůznějších vnějších činitelů, kterých se vyskytuje kolem něho nesčetně.

- **Vrstevnícké skupiny**

Pávková a kol. (2002) uvádějí, že další významnou skupinou, která se podílí na formování charakteru jedince, jsou vrstevnícké skupiny. Ty jsou v období dospívání (adolescence) unikátním a nezastupitelným výchovným činitelem.

Dále uvádějí, že pro většinu dětí představují tyto skupiny první a občas i jedinou formu, kde se dobrovolně scházejí se svými vrstevníky s podobnými zájmy. Tyto sociální skupiny mohou už existovat nebo vznikají zcela samovolně. Jedná se převážně o subkultury, jako jsou například sportovní fanoušci, počítačová nadšenci, skejťáci, bikeři, sprejeři, fanoušci různých hudebních skupin, ekologisté, náboženské skupiny, příznivci alternativních životních stylů. Účast v takovýchto skupinách může značně ovlivnit způsob trávení volného času jedince. Určité skupiny představují velká rizika, která jsou spjatá s některými sociálně patologickými jevy (drogově závislí, delikventi, extrémisté, gangy ...).

Hofbauer (2004) zmiňuje, že existují ale také různá sdružení, která působí na jejich členy především výchovně, ale zároveň zastávají i funkci vzdělávací. Obsah

činnosti v jednotlivých sdruženích je zaměřen například na herní aktivity, sport, turistiku, poznávání přírody, uměleckou tvořivost, technickou činnost, ale rovněž na rekreaci, zábavu a odpočinek. Děti zde zažijí mnoho zážitků a poznají spoustu kamarádů. Mimo jiné se v těchto sdruženích naučí samostatnosti, vzájemné spolupráce v kolektivu a jak se chovat k ostatním účastníkům, společnosti i přírodě.

Čím více se dítě osamostatňuje, tím mají nad ním rodiče méně dohledu. Například po ukončení základní školy přechází dítě (adolescent) na střední školu nebo učiliště, které se může nacházet daleko od místa bydliště, tudíž by nemohlo denně dojíždět. V tomto případě musí přebývat v zařízení určeném pro tyto případy a to je Domov mládeže. Rodiče musejí doufat, že jejich dosavadní výchova byla dostačující a že jejich dítě odolá případným negativním vlivům, které na něj mohou působit v novém prostředí.

- **Městské a venkovské prostředí**

Sak (2000) uvádí, že velikost lokality je určena znakem, který má hodnoty do 2 000 obyvatel, od 2 000 do 10 000 obyvatel, od 10 000 do 50 000 obyvatel, nad 50 000 obyvatel a Praha. Podle velikosti obce roste i význam hodnot, kterými jsou rozvoj vlastní osobnosti a láska. V párových hodnotách se zvyšuje přednost duchovní dimenze života oproti smyslové dimenzi, myšlenek, idejí, informací vůči penězům a majetku, seberealizace a rozvoje osobnosti na rozdíl od sociálních a ekonomických jistot.

K hlavním typům lokálního prostředí patří městské a venkovské prostředí. Děti žijící ve městě mají jistě větší možnost výběru z volnočasových aktivit než děti bydlící na vesnici. Nabídka zájmových činností na malé obci je obvykle omezená a v mnoha případech ani neodpovídá potřebám jednotlivců.

- Městské prostředí a volný čas

Na rozdíl od venkovského prostředí jsou ve městě takřka neomezené možnosti, jak trávit svůj volný čas. Mladí lidé zde mohou navštěvovat kina, různé kluby a společenské akce jako jsou koncerty, divadelní a muzikálová představení, galerie, muzea, výstavy a podobně. Nabídka volnočasových aktivit je ve městě pestrá

a různorodá. Můžeme zde najít zájmové kroužky kulturní (divadelní, taneční, hudební, výtvarné ...), sportovní (lehká atletika, gymnastika, balet, tenis, plavání, lední hokej, krasobruslení ...), technické (modelářství, výpočetní technika, závodní motokáry ...) a vzdělávací (výuka cizích jazyků, matematické, astronomické, fyzikální, chemické ...).

Dle Hofbauera (2004) má život ve městech s různou velikostí sociálního profilu společné rysy. Dětem a mladým lidem poskytuje nenucené individuální i společné zájmové či veřejně užitečné aktivity. Při volnočasových zálibách, které organizují všelijaké instituce a sdružení, se mohou setkávat s mnoha vrstevníky, vytvářet početné kontakty a současně mohou být chráněni před zdravotními, bezpečnostními, sociálními a výchovnými riziky. V městském prostředí převažuje anonymita a odtazitost sociálních vztahů, občas také nezávaznost a neodpovědnost k sobě i svému okolí a projevují se zde sociálně patologické jevy.

- Venkovské prostředí a volný čas

Venkov nabízí vhodné prostředí pro relaxaci, odpočinek a některé sporty jako je turistika či cyklistika a v zimním období to pak může být bruslení, nebo jízda na běžkách. Předpokládám, že se na vesnici provozují zájmové činnosti (pokud tam tedy nějaké existují) související především s přírodou a to například rybaření, myslivost nebo přírodovědný kroužek. Dále tu mohou být folklorní kroužky zaměřené na hudbu, tanec a zpěv. Sportovní činnost je zastoupena především kopanou a volejbalem. Na vesnici se také můžeme setkat s tradiční zábavou, která se váže k jistému ročnímu období (masopust, zabíjačkové hody, výlov rybníka, pouť spojená s církevním svátkem a tak dále).

Podle Němce (2002) děti žijící na venkově mají méně možností realizace ve svém volném čase než městské děti. Jestliže chtějí své schopnosti dále rozvíjet a získat nové dovednosti, musí ve většině případů za zájmovou činností dojíždět do větších měst. Takovéto dojíždění ale může být pro mnohé problematické z hlediska finanční a bezpečnostní stránky nebo k nedostatečnému spojení autobusové či vlakové dopravy. Pro některé děti se tímto může účast v zájmovém kroužku nebo jiných aktivitách dost zkomplikovat. Vesnice již nejsou považovány za tak idylické jako dříve. I v menších obcích se už potýkají s problémem drog, kriminalitou a jistou

bezprizorností (lidé žijící na ulici). Vyskytují se tu i potíže v rodinách a řada obcí bojuje s velkou nezaměstnaností svých obyvatel. Venkov má sice blíže k přírodě než město, ale pokud rodiče nejsou zastánci turistiky, cykloturistiky nebo pobytu v přírodě, tak stěží k tomu povedou své děti. Proto by i malé obce měly mít svoji kulturně-společenskou činnost zaměřenou pro mladé i dospělé lidi.

- **Média**

Za další významné činitele ovlivňující výchovu dětí a mládeže jsou považovány hromadné sdělovací prostředky a informační technologie, které plní několik základních funkcí a to informativní, rekreativní, komunikativní a formativní.

Podle autorů Krause, Poláčkové et al. (2001) existuje mnoho způsobů, jakými mohou být sdělení předána a to například mluvenou řeč a hudbu přenáší rozhlas a televize, písemný záznam mluveného projevu a grafické sdělení (obraz, fotografie) umožňuje tisk i televize a tak dále. Mezi nejrychleji se rozvíjející hromadný sdělovací prostředek patří internet, jehož informační a vzdělávací možnosti jsou takřka neomezené a jeho využití mnohostranné. Internet umožňuje přijímat informace a vzdělávat se prostřednictvím webových stránek, elektronického korespondenčního vzdělávání, metodického a koncepčního poradenství, která se týkají medií. Dále poskytuje prostor pro aktivní komunikaci, vzájemnou výměnu informací a prezentaci vlastních dat. Pomocí telekomunikačních technologií se daří prosadit i nový způsob výuky, kdy se ke klasické prezenční výuce a distančnímu vzdělávání připojuje typ výuky, který by se mohl pojmenovat „učení po drátě“. Největší předností tohoto učení je, že dovoluje komunikaci nezávisle na místě a času a to způsobem charakterizovaným interakcí „každý s každým.“

Hromadné sdělovací prostředky se v zásadě mohou rozdělit na dva druhy:

1. tištěné (knihy, noviny, časopisy, letáky apod.,
2. elektronické (rozhlas, televize, audio a video nosiče, počítačové hry, internet apod.

Hromadné sdělovací prostředky, nebo též zvaná masmédiá, mají na výchovu dětí a mládeže negativní i pozitivní vliv, stejně jako jiná výchovná prostředí. Velký význam zde představuje vhodný výběr pořadů a jejich způsob prezentace.

Dle Musila (2007) pozitivní a negativní účinky sledování hromadných sdělovacích prostředků ukazují určitý problém ve vztahu k mládeži. Především s ohledem na možnost vtlačení nějakých vzorců chování, jelikož mládež představuje značně podstatnou cílovou skupinu mediální reklamy jako spotřebitelů svého speciálního trhu. Hodnocení obecného vlivu medií na psychiku mládeže se odvíjí z faktu, že každá zpráva působí tím silněji, čím méně předešlých znalostí a zkušeností je k dispozici pro kritické zhodnocení informace a také čím menší jsou upevněné hodnotové a morální názory. Uvedené okolnosti vedou k většímu ohrožení této skupiny, s čímž souvisí zvláště zvědavost a vnímavost, nepřipravenost psychiky, snížená schopnost rozlišit vymyšlené od skutečného, návod a názorné zobrazení násilí.

2) Osobní předpoklady

- **Fyzická dispozice**

Při výběru volnočasových aktivit si musí každý uvědomit i svoji fyzickou zdatnost. U malého dítěte rozhodují rodiče, jakým činnostem se bude ve volném čase věnovat, a tak by měli vědět, co bude zvládat a co mu naopak bude dělat problémy. Děti mají rozmanité přání a představy o tom, jak by chtěly trávit svůj volný čas. Rodiče by proto měli na toto myslet při výběru aktivit pro dítě, které je třeba brát jako samostatnou osobnost s vlastními zájmy, jež nesmí zaměnit se svojí ctižádostí a iluzí. Nemohou předpokládat, že z jejich potomka bude třeba slavný fotbalista, když je introvert zajímavější se o kreslení a stavebnici. Děti, které mají špatnou koordinaci pohybu (některé nedokonalosti může odstranit pravidelná návštěva u odborného pracovníka), mohou vynikat například ve výtvarných činnostech (keramika, malování), zpěvu nebo hrou na hudební nástroj. V těchto případech musí mít dítě i nějaké vlohy a předpoklady. Jiné děti mohou vynikat v matematice nebo cizích jazycích a tyto dovednosti mohou dále rozvíjet ve svém volném čase tím, že budou navštěvovat kroužky zabývající se

tématem jejich zájmu. Záliby dětí by se ale měly podporovat i přes chybějící talent. Jestliže chce dívka navštěvovat taneční kroužek, kam dochází většina spolužaček ze třídy, a rodiče o dceři vědí, že není zrovna pohybově nadaná, tak i přesto by měli jejímu přání vyhovět, nezakazovat jí to. Sama si jistě časem uvědomí, že to není zrovna vhodná aktivita pro ni. Někteří jedinci i přes chybějící nadání dovedou určité nedostatky dohnat pracovitostí a vytrvalostí. Jsou děti, kterým nedělá problém vykonávat i několik zálib najednou a dokážou v nich dosáhnout vysoké úrovně. Jiné děti se spokojí s tím, co je baví a i přesto, že nikterak v dané činnosti nevynikají.

Slepička, Hošek, Hátlová (2009) uvádějí, že vztah k pohybové činnosti má základy už v raném dětství. Rodiče tak od nejmladšího věku dítěte ovlivňují jeho výběr zájmů a způsob jejich uspokojování. Působí i na hodnoty, kterých si bude dítě vážit, které bude opomíjet a před kterými se bude chránit.

- **Věk**

Už od narození a následně po celý život prochází každý jedinec jistým vývojem, u kterého se mění sociální, biologické a psychologické potřeby a povinnosti. I způsob trávení volného času se v určitém věku u člověka mění.

Vágnerová (2000) ve své publikaci vyobrazuje lidský vývoj od prenatálního období až po samotné stáří člověka. Podle jejího odborného popisu, zde zmíním vývoj dítěte od předškolního věku do stádia adolescence:

- Předškolní věk

Období předškolního věku trvá zhruba od 3 do 6 let. Podstatným znakem tohoto věku je postupné odpoutávání od rodiny a rozvoj aktivity umožňující dítěti, aby se například prosadilo ve vrstevnické skupině, kde se dítě učí soupeřit a spolupracovat. K uvolnění této závislosti dochází při osvojování si obvyklých norem chování, znalosti obsahu rolí a dostatečné úrovni komunikace. Dětské myšlení je ale stále naivní a egoistické, spojené se subjektivním dojmem a aktuálním situačním kontextem. Realitu si objasňuje tak, aby byla pro něj srozumitelná a přijatelná. Socializace předškolního dítěte probíhá hlavně v rodině, kde si osvojuje základní normy chování a s nimi se

pozvolna ztotožňuje. Rodiče jsou pro dítě v tomto věku vzorem různých rolí, se kterými se ztotožňuje.

- Školní věk

Nástup do školy ovlivňuje další rozvoj dětské osobnosti. Je to místo, kde dítě získá nové a někdy i rozdílné zkušenosti, než které mělo možnost nabýt v rodině. Rozvíjí si zde své schopnosti a dovednosti, které požaduje většinová společnost. Docházku do školy lze tak chápat jako jedno stádium v procesu odpoutání se ze závislosti na rodičích, jejichž vliv postupně vystřídá působení jiných sociálních skupin.

V období raného školního věku způsob dětského myšlení přechází na úroveň konkrétní logické operace. Stále jsou vázány na konkrétní skutečnost, ale ve svém uvažování již uznávají základní zákony logiky. Logické operace podporují rozvoj učení v rámci školní výuky, kde se dítě pod dohledem učitele učí myslet určitým způsobem. V tomto věku hrají velký význam i socializační požadavky a rovněž se rozvíjejí takové dovednosti a vlastnosti, které dětem v tomto směru pomáhají. Jde o to, aby dítě pochopilo, co se po něm žádá a zároveň si osvojilo i žádaný způsob chování. Se svými spolužáky se porovnává a zároveň je s nimi v rovnocenném partnerství. Mezi svými vrstevníky si potřebuje získat přijatelné postavení.

Střední školní věk je vymezen zhruba mezi 8. – 9. a 12. rokem dítěte, což je doba přechodu na druhý stupeň základní školy. Dítě se rozvíjí plynule ve všech oblastech. Jedná se o méně dynamickou vývojovou fázi, která se připravuje na rychlejší vývoj v období dospívání. Děti v tomto věku bývají realisté, chtějí mít ve všem jasno a to na základě jednoznačných a konkrétních důkazů. Jsou i optimističtější a snaží se vše objasnit spíše pozitivním způsobem. Ve vrstevnické skupině potřebuje být dítě tohoto věku akceptováno a kladně hodnoceno. Ve středním školním věku se u dítěte rozvíjí sklon k rodičovskému chování, které se projevuje i ve vztahu ke zvířatům. Dále se také rozvíjí vědomí stability a originality vlastní identity.

- Období dospívání – pubescence

Období dospívání je přechodná doba mezi dětstvím a dospělostí, která začíná asi v 11 letech a končí dosažením dospělosti ve 20 letech. První fáze je ohraničena přibližně mezi 11. a 15. rokem a označuje se jako pubescence. V této etapě života dochází k celkové proměně všech složek osobnosti mladistvého. Nejvýraznější je tělesné dospívání, které je spojené s pohlavním dozríváním a to souvisí se změnou zevnějšku dospívajícího a stává se tak impulsem ke zlepšení sebepojetí. U dospívajících se mění citové prožívání, bývají emočně labilnější. Změny docházejí i u sebehodnocení, jsou zranitelnější a vztahovační. Tato emoční nevyrovnanost je dána v důsledku hormonálních změn a mohou k tomu přispívat i změny v oblasti psychiky a mezilidských vztahů. Pubescent je schopen uvažovat například o více možnostech, které zatím reálně nenastaly. Nastává u něho doba osamostatnění z vázanosti na rodiče a velký smysl pro něho mají vrstevníci, se kterými se ztotožňuje více než před tím. Ukončuje povinnou školní docházku a zároveň si volí svoje budoucí povolání, které bude spoluurčovat i jeho společenské postavení. Zažívá první lásky, tedy zkušenosti s počátky partnerských vztahů.

- Adolescence

Jedná se o druhou fázi časového úseku dospívání, která trvá přibližně od 15 do 20 let. Adolescence je biologicky ohraničena pohlavním dozráním a především je dobou celkové psychosociální proměny. Mění se osobnost dospívajícího i jeho sociální pozice. Mladý jedinec dosahuje nových rolí, které se slučují s vyšší sociální významností. Obvykle se osvobozuje z vázanosti na rodinu, kdy vztahy s rodiči jsou ustálené a zklidněné. Vrstevníci jsou pro něho v tomto období ještě podstatnější, než byli dříve a partnerské vztahy bývají mnohem zralejší. Převážná většina adolescentů se na konci tohoto období dostává do dalšího důležitého sociálního mezníku, čímž je nástup do zaměstnání.

• **Pohlaví**

Ženy a muži se od sebe fyziologicky odlišují, což je zřejmě viditelné na první pohled. Obě pohlaví mají rozdílné myšlení, jinak sestavený žebříček hodnot

a ve společnosti má každý svou sociální roli. U dívek je obecně známé, že dospívají dříve než chlapci. Zájmy se také odlišují, i když v dnešní době už některé ryze mužské aktivity ovládly i ženy (hokej, fotbal...). Ve většině případů převládají u dívek především intelektuální a umělecké záliby (výtvarné, hudební a taneční kroužky, studium cizích jazyků a podobně), ale v jejich volnočasových aktivitách nechybí i určité sporty. U chlapců pak volný čas ovládá převážně sportovní činnost, ale také se zajímají o různou techniku a to především počítačovou.

Vágnerová (2000) ve své publikaci uvádí, že rozdíl významu mužské a ženské role není dán pouze biologicky, ale má také své sociální vymezení, které určuje pro chlapce a dívky vhodné chování a úpravu zevnějšku ve společnosti. Pro chlapce jsou typické vlastnosti, jako je například nezávislost, soutěživost, sebevědomí, síla a dominance. Tyto znaky je vedou k aktivnímu a asertivnímu a nezávislému chování. U dívek jsou vlastnosti charakterizovány opačně, tedy závislostí, empatií a citovostí, laskavostí, jemností a bezmocností. Takovéto rysy mají za následek chování, v němž převládá schopnost vcítit se do pocitů druhých, podporovat je a pomáhat jim. Už od narození se chlapci a dívky posuzují jinak. Rodiče od každého z nich očekávají něco jiného, rozlišují jejich zevnějšek, nabídku hraček a her, styl chování, verbální vyjadřování, emoční projev a podobně.

Langameier, Krejčířová (1998) popisují vývoj chlapců a dívek s předpokladem, že je u obou pohlaví v základních rysech obdobný. Některé studie se totiž zabývaly rozdílností ve vývoji chlapců a dívek. Z těchto studií bylo zjištěno, že jisté odlišnosti byly opravdu potvrzeny, nějaké domnělé rozdíly se neprokázaly a jiné jsou zatím neurčité.

Dívky bývají v novorozeneckém věku v průměru zdravější a vývojově vyspělejší a i pohybovou koordinaci mívají lepší než chlapci. Jsou ovšem drobnější, jejich svalová hmota je podstatně menší a jsou zpravidla citlivější na bolestivé podněty. U chlapců je v tomto věku pohyblivost aktivnější, jsou více v bdělejším stavu, ale bývají poněkud dráždivější.

Vývoj řeči je u dívek pozorován dříve a i v pozdějším věku (11 – 13 let) mívají lepší výsledky v testech verbální komunikace než chlapci, kteří v tomto věku dosahují

naopak lepších výkonů v zadáních vyžadujících schopnost a dovednost úspěšně vnímat a myslit v představách.

V předškolním věku si chlapci a dívky rádi hrají ve skupinkách dětí stejného pohlaví. Chlapecká hra bývá živější a jejich zájem je převážně o konstruktivní hry. Dívky volí hry klidnější a napodobivé a celkově je jejich hra různorodější. Mají také širší rozsah zájmů než chlapci.

V dospívání jsou u obou pohlaví pozorovány časté rozdíly způsobené rychlým nárůstem hladiny pohlavních hormonů. V tomto věku se rovněž mohou tvořit rozdíly mezi dětmi, které dospívají dříve a těmi, které dospívají o něco později. Dívky začínají v průměru dospívat dříve než chlapci.

Přes určitou nejistou biologickou podmíněnost je třeba ale podotknout, že rozvoj všech psychických funkcí je pokaždé formován i výchovou, vzděláváním a celým prostředím. Společnost, která působí na děti už v okamžiku jejich narození, popisuje a vede obě pohlaví jinak. Chlapci jsou obecně povzbuzováni spíše k pohybu a dívky naopak více k řeči. Otcové si hrají s chlapci daleko rušněji než s dívkami. Matky podněcují více dívky k slovnímu projevu než chlapce. Otec má ve výchově větší autoritu u chlapců než u dívek. V naší kultuře je tedy socializační tlak výraznější u chlapců, kdy rodiče daleko lépe tolerují chlapecké chování dívek než v opačném případě a tím pádem je u dívek respektována širší oblast aktivit.

2. Výchova mimo vyučování jako součást volného času dětí

Vycházím z pojetí autorů Hájek, Hofbauer, Pávková (2008), kteří vyznačují tuto výchovu tím, že probíhá mimo povinné vyučování a mimo vliv rodiny, je zajištěna nějakou institucí a uskutečňuje se především ve volném čase.

Pedagogické ovlivňování volného času je důležité pro výchovné působení u dětí v době mimo vyučování. Jak uvádí Pávková a kol. (2002) obsah i způsob, jakým využívá jedinec svůj volný čas, mají velký význam z hlediska duševní hygieny. Dobře odpočatý a zrekreovaný člověk podává lepší studijní a pracovní výsledky. Zálaby

hodnotného a trvalého charakteru mohou pozitivně působit na partnerské vztahy a následnou výchovu vlastních dětí.

2.1 Funkce výchovy mimo vyučování

Mezi hlavní úkol výchovy ve volném čase patří i rozvíjení potřeby celoživotního vzdělávání. Tuto oblast výchovy vykonávají funkce výchovně-vzdělávací, zdravotní a sociální, které specifikují ve své odborné publikaci Hájek, Hofbauer a Pávková (2008). Jejich náplň zabezpečují jednotlivé typy zařízení, instituce a organizace zabývající se výchovou mimo vyučování a každá z nich působí na tyto funkce v určité míře podle svého charakteru.

• Funkce výchovně-vzdělávací

Této funkci je přikládán velký význam. Jejím posláním je záměrně a cílevědomě formovat osobnost vychovávaného dítěte tak, aby dosáhlo reálného cíle za pomoci dobře zvolených pedagogických prostředků. Umožňuje rozvíjet tělesnou, psychickou i sociální složku osobnosti podle toho, nač je konkrétní instituce zaměřená. Pestré zájmové aktivity inspirují děti, jak mohou trávit svůj volný čas a zároveň jim umožňují získat nové vědomosti a dovednosti. Zkušenost z všestranných činností dává lidem možnost udělat si názor na život, společnost i svět kolem nich.

• Funkce zdravotní

Tato funkce pomáhá vytvářet zdravý životní styl, který by měl střídat různě vykonané činnosti (práce a odpočinek, duševní a tělesné činnosti, aktivity organizované a spontánní). Také zajišťuje dostatečný pohyb na čerstvém vzduchu. Sportovní činnosti zaměřené na aktivitu nahrazují dětem dlouhé sezení při výuce ve škole, což je nezbytné pro jejich zdravý vývoj. Většina stravovacích zařízení vede děti ke správné životosprávě. Velký význam má i dodržování hygienických návyků, které se netýkají

jen osobní hygieny, ale i například péče o osobní věci, kulturního stravování a podobně. Děti jistě ocení, když mohou trávit svůj volný čas v klidném a příjemném prostředí a kde navíc mohou vykonávat takovou činnost, která je baví.

• **Funkce sociální**

Sociální funkci zajišťují především školská zařízení (školní družina), která se věnují mladším dětem, jimž skončilo vyučování, a jejich rodiče se nemohou o ně postarat v době jejich volna, protože jsou ještě v zaměstnání nebo mají jiné povinnosti. Tuto funkci mohou zastávat do jisté míry i výchovná a ubytovací zařízení (domov mládeže, internát, škola v přírodě) a obzvláště pak zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu a zařízení sociální péče. Sociální funkce také může do značné míry pomoci dětem ze špatného rodinného prostředí tím, že se snaží vyrovnat rozdílné materiální a psychologické podmínky v těchto rodinách.

Programy jednotlivých zařízení kladou velký důraz na prevenci nežádoucích vlivů jako je například závislost na návykových látkách, agresivita, netolerance. Školská zařízení podílející se na výchově dětí mimo vyučování se snaží pracovat v oblasti primární prevence, která má za úkol předcházet nežádoucím problémům.

3. Pedagog volného času a vychovatel

Hájek, Hofbauer a Pávková (2008) řadí obě profese mezi pedagogické pracovníky, kteří provozují přímou výchovně-vzdělávací činnost. Pedagogové volného času působí především ve střediscích volného času a také v různých mimoškolních organizacích, kam patří například rekreační, sociální, osvětové a kulturní zařízení. Vychovatelé se uplatňují ve školských institucích, což jsou zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu nebo sociální péči, školní družiny a školní kluby, které spadají do zařízení pro zájmové vzdělávání a také sem patří výchovná a ubytovací zařízení typu domov mládeže, škola v přírodě či internát. Obě povolání mají své specifické i společné

vlastnosti, ale obou se týká, že se ve velké míře podílejí na výchovném působení dětí a mládeže v jejich volném čase.

V další kapitole se budu zabývat osobností pedagoga volného času, která je pro mou osobu blízká už jen proto, že studuji pedagogiku volného času a není vyloučeno, že v budoucnu budu třeba vypomáhat v nějaké organizaci, která se věnuje dětem v jejich volném čase.

3.1 Osobnost pedagoga volného času

Pedagog volného času může pracovat s jedinci různé věkové kategorie na rozdíl od jiných pedagogických pracovníků. Těmto dětem a mládeži se snaží vytvořit takové prostředí, které bude pro ně příjemné, bezpečné a kreativní. Hájek, Hofbauer a Pávková (2008) uvádějí, že pedagog volného času by měl ke každému dítěti přistupovat individuálně a rozvíjet u něho jeho záliby i určité schopnosti, pro které má předpoklady. V tomto případě je důležité, aby pedagog projevil zájem i porozumění a v neposlední řadě i vhodně motivoval a posílil vynalézavost a tvořivost těchto dětí v dané oblasti zájmu. Pedagog musí na děti klást odpovídající nároky v patřičném rozsahu, komunikuje s nimi a nabízí jim prostor pro jejich myšlenky a touhy. Úspěšným pedagogem bude jistě ten, kdo si u dětí získá důvěru a dokáže s nimi udržet přátelský vztah. Tím, že se neřídí žádnými osnovami a neznámkuje, může dětem nabídnout více prostoru pro využití pedagogické tvořivosti a pozitivní motivace.

Podle Spousty (1994), který pohlíží na osobnost pedagoga volného času z obecnějšího hlediska teorie osobnosti, není osobnost pedagoga volného času trvalá, ale mění se pod působením prostředí a rozmanitých sociálních činitelů, které ji ovlivňují. Podstatný je souhrn osobnostních psychických rysů pedagoga, které společně utváří jednotnou soustavu. Tyto vlastnosti je možno rozdělit na temperament, schopnosti a charakter. Temperament je složka psychických zvláštností, které jsou spojené hlavně s emoční vzrušivostí jedince, velikostí a rychlostí vzniků pocitů. Rozlišujeme čtyři typy temperamentu a to sangvinik, choleric, melancholik a flegmatik. Sangvinik je vznětlivý, prudký, má vysokou aktivitu, která je obohacena optimismem

a veselostí. Cholerik reaguje prudce a prchlivě, je výbušný, popudlivý, útočný i netrpělivý. Melancholik bývá zádušný, snadno se unaví a jeho černé myšlenky mohou vést a k pesimistickým náladám. Pro flegmatika je typická klidnost, lhostejnost až netečnost. Dále se vyznačuje váhavostí, trpělivostí a vyrovnaností. Schopnosti představují individuální vlastnosti osobnosti, kterými dokáže zdárně vykonat danou činnost. Charakter člověka vyjadřuje jaký má postoj k sobě samému, druhým lidem, realitě i prostředí a také ukazuje chování, jednání i skutky jedince.

Pedagogova autorita roste z jeho osobnostních kvalit. Autorita pedagogická pramení z kladného hodnocení dětí, se kterými pracuje a také velmi záleží na jeho přístupu k nim. Představuje důležitou hodnotu, které může dosáhnout jedině dlouhodobou a pečlivou výchovnou prací, zdvořilostním projevem, zásadovým sebeovládáním i seberegulací. Také by se měl neustále zdokonalovat a sebevzdělávat. Pedagog může autoritu lehce a neočekávaně ztratit a to díky svému selhání nebo tím, že zklame iluze svých svěřenců. Takto ztracená autorita se pak těžko získává zpět. Nároky na osobnost pedagoga ze strany dětí, které vychovává, se odvíjí od jejich věku. Mladší děti ocení příjemné prostředí, které pro ně a jejich aktivity pedagog vytvoří. Čím jsou děti starší, tím jsou jejich požadavky a kritika na osobu pedagoga větší. Mladiství zajisté upřednostní jeho rozsáhlé odborné vědomosti a kladné osobnostní rysy (temperament, schopnosti a charakter) a obzvláště pak jeho poctivost, otevřenost, pravdomluvnost a spravedlnost. Pedagog by měl vést děti ve volném čase k takovým činnostem, které si dopředu promyslí, naplánuje a poté uskuteční tak, aby byly účinné pro vývoj celé osobnosti jednotlivce. Záměrnými činnostmi napomáhá k rozvoji tvořivosti a zároveň i povzbuzuje k aktivitě, samostatnosti a iniciativě všech svěřených dětí. Výše uvedené způsoby uplatňuje nejen jako předpoklad pro úspěšné pedagogické konání, ale rovněž jako prostředek, který podporuje atraktivní zájmové činnosti. Takto náročným požadavkům může vyhovět pouze taková osobnost, která bude mít vysoké profesní kritérium, rozsáhle rozvinuté schopnosti, osobnostní vlastnosti a rovněž odborné vzdělání.

4. Instituce zabývající se volným časem dětí

Na pojetí volného času dětí a mládeže působí dle Hofbauera (2004) mimo objektivních podmínek také přístup účastníků k jeho aktivitám a institucím. Mezi účastníky patří děti, mladí lidé, ale i organizátoři, kteří mezi nimi pracují dobrovolně, externě nebo profesionálně.

Každý jedinec může svůj volný čas trávit buď neorganizovaně, nebo za pomoci nějaké instituce organizovaně. Instituce, které se zabývají volným časem dětí, můžeme rozdělit obecně na organizace státní, nestátní neziskové a soukromé.

Mezi státní patří školní družiny, školní kluby, státní zájmové kroužky v rámci různých výchovných zařízení, střediska pro volný čas (Domy dětí a mládeže /někdy nazývané Centra volného času/ a stanice zájmových činností – Stanice mladých přírodovědců, Stanice mladých techniků).

Nestátní neziskové instituce jsou pod patronátem občanských sdružení, nadací a nadačních fondů nebo církví a jejich účelových zařízení.

Do soukromých organizací patří například sportovní a kulturní organizace jako jsou zájmové kroužky, mateřská centra určená pro zájmovou činnost dětí, kojenecké plavání a plavání dětí, soukromé umělecké školy, taneční kroužky, diskotéky, internetové kavárny, různé herny, fitnesscentra a podobně.

4.1 Vybraná zařízení pro výchovu mimo vyučování

Pávková a kol. (2002) charakterizují některé společenské zařízení takto:

1) Školská zařízení

- **Školní družina** – pracuje s dětmi, které navštěvují první stupeň základní školy a pokračuje tak v její vzdělávací činnosti. Školní družina obstarává sociální péči a zároveň pečuje o bezpečnost dětí, jejichž rodiče v tomto čase ještě pracují. Tímto se v první řadě zabývá funkcí sociální, ale i výchovnou a zdravotní.

Výchovný účinek je zaměřen na nejrůznější zájmovou činnost s pohybovou aktivitou.

- **Školní klub** – je zaměřen na děti středního věku, tedy žáky druhého stupně základní školy. V tomto období bývají děti samostatnější a mají vyhrazené záliby. Zásada školního klubu je založena zcela na dobrovolnosti. Sociální funkce tohoto zařízení je spíše v pozadí. Zájmová činnost se v klubu vykonává v pravidelných kroužcích, souborech, tělovýchovných oddílech nebo v postupně nabízených samovolných aktivitách a jsou pro ně určeny prostory jako je například herna, čtenářský koutek nebo počítačová místnost.
- **Střediska pro volný čas (Domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností)** – tato zařízení se hlavně podílejí na uskutečnění specializovaných zájmových činností pod odborným dohledem pedagogického pracovníka. Přípravují činnost pravidelnou v kroužcích i příležitostnou, pořádají různé soutěže pro talentované jedince nebo prázdninové tábory a mnoho dalšího. Velmi podstatné je, že dovolují účast dětem, mládeži, rodičům s dětmi, ale i dalším zájemcům.
- **Domov mládeže** – je školské zařízení určené pro žáky středních škol, kteří bydlí velmi daleko a nemohli by tak denně dojíždět za studiem. Poskytují studentům ubytování, stravování a výchovnou péči. Musí dbát nejen na následnou přípravu výuky, ale také na kvalitní využití volného času mládeže, u kterého je důležité respektovat princip dobrovolnosti.
- **Dětský domov** – obstarává náhradní ústavní výchovu a především se snaží zajistit kvalitní trávení volného času a rozvíjení zájmů dětí a mládeže. Umisťují se sem děti ve věku od 3 do 18 let, případně do ukončení studia, ale nejdéle zde mohou být jedinci jen do 26 let. O děti, které jsou dány do dětského domova, se rodina z nějaké příčiny nechce, nemůže nebo neumí postarat. Pedagogové se v tomto zařízení snaží, aby děti, které zde žijí, měly možnost prožít svůj volný čas podobným způsobem jako děti v rodinách.

2) Zájmové vzdělávání

- **Základní umělecká škola** – patří mezi školská zařízení, ale docházka na výuku je dobrovolná a probíhá v mimoškolním čase. Poskytuje základy vzdělání v hudební, taneční, výtvarné a dramatické oblasti dětem, mládeži i dospělým. Také připravuje zájemce pro studium na střední uměleckou školu nebo na konzervatoř.
- **Jazyková škola** – je to zařízení pro zájmové studium, kde děti mohou svůj volný čas zužitkovat k načerpání znalostí. Tato škola může být soukromá, kde se učí pouze cizí jazyky na komerčním základě.

3) Občanská sdružení dětí a mládeže - registrovaná občanská sdružení jsou zaměřena na různé činnosti, které může podporovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR). V rámci vypsaných projektů ministerstva, se mohou jednotlivá sdružení ucházet o granty, které by na jejich zájmy přispívaly finančními prostředky. Patří sem oddíly sportovních organizací (například Sokol), zájmová sdružení nebo kroužky (rybáři, hasiči, myslivci, včelaři a podobně) nebo střediska organizací dětí a mládeže (Junák, Pionýr, Česká tábornická unie a další tělovýchovná zařízení).

- **Sokol** vznikl jako první tělovýchovná organizace na našem území a to v roce 1862. Cílem tohoto spolku je, aby přispíval ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně naší demokratické společnosti pomocí tělesné výchovy a sportu, výchovy k mravnosti, společenské a kulturní činnosti. [<http://www.sokol.cz/sokol/index.php?action=orgstanovy>]
- **Český rybářský svaz** se podílí na mimoškolní výchově dětí a mládeže v oblasti rybářství a rybářského sportu, který rozvíjí i popularizuje a také pořádá rybářské soutěže na všech úrovních. Své členy vede k ochraně přírody, čistoty vod a životního prostředí. [<http://www.rybsvaz.cz/>]
- **Kroužky mladých hasičů** jsou určené pro děti ve věku od 6 do 18 let. Cílem těchto kroužků je vhodně využít volný čas za pomoci organizované činnosti

v rámci občanského sdružení pro děti a mládež, seznámit mladé hasiče s hlavními zásadami preventivně výchovné práce v oblasti požární ochrany, chránit je před rizikovými projevy chování jako je například šikana, rasismus, vandalismus, brutalita, kriminalita, drogová závislost, alkohol a jiné. [<http://www.dh.cz/dokumenty/mladez/ostatni/smernice-cinnosti-2012.pdf>]

- **Myslivecké sdružení** má za hlavní úkol zachovat ochranu přírody i krajiny a v ní volně žijící živočichy a myslivost, která je systémově spojená s mnoha činnostmi na úseku chovu a ochrany zvěře a to včetně starosti o neustálý rozvoj těchto hodnot. [<http://www.cmmj.cz/Charakteristika-organizace/Stanovy-CMMJ--o-s-.aspx>]
- **Český svaz včelařů** se stará o růst odborné a společenské úrovně svých členů, kladně působí na mládež, kterou se snaží získat pro chov včel. Spolupracuje se zákonodárnými a výkonnými státními orgány, vládními i nevládními institucemi proto, aby pro ně zabezpečil legislativu a další činnosti, které by je podporovaly v odvětví včelařství, výzkumu, dobrého zdravotního stavu včelstev, v ochraně zdrojů snůšky a opylovací funkce včel, kterou nelze ničím nahradit přírodní aktivity. [<http://www.vcelarstvi.cz/csv.html>]
- **Junák** je svaz skautů a skautek, kteří mají podobné názory. Skautská výchova uznává především férovou hru, spolupráci s ostatními, ohleduplnost k okolnímu prostředí a kladný vztah k přírodě. Skauting všestranně rozvíjí osobnost dětí a mladých lidí a to pomocí her, zážitků, aktivit a jiných činností. Vyvrcholením celoroční práce oddílů jsou pak společné skautské tábory, kde děti tráví léto se svými kamarády a vedoucími, které znají. Každý účastník se podílí na chodu tábora a to přiměřeně ke svému věku. Například pomáhá při stavbě stanu, přípravě jídla nebo programu. [<http://www.skaut.cz/skauting/o-skautingu>]
- **Pionýr** je organizace uznaná MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží. Jedná se o demokratické, dobrovolné a nezávislé sdružení dětí, mládeže a dospělých. Své příznivce vede k aktivnímu občanství a pozitivním morálním hodnotám. Respektuje Úmluvu o právech dítěte i zásady Listiny práv a svobod. Pionýr

probíhá ve formě schůzek jednotlivých oddílů nebo klubů, výprav a táborů. Zabývá se také turistikou, kulturou, sportem, přírodovědou i technikou. [<http://www.dobrodruzstvi.info/obsah/o-nas>]

- **Česká tábornická unie** je organizace, která se volně sdružuje na základě společného zájmu dětí, mládeže a dospělých v tábornických klubech nebo trampských osadách. Po celý rok můžeme tyto táborníky potkávat hlavně v přírodě na výpravách za dobrodružstvím, poznáním a romantikou v partě dobrých přátel. Tady načerpají vědomosti a dovednosti nezbytné pro pobyt v přírodě a její ochranu. Klubový rok je zakončen o letních prázdninách na stálých i putovních táborech. [<http://www.tabornici.cz/cinnost/tabornictvi/>]

4) Zařízení církvi a náboženských společenství – volným časem dětí a mládeže se zabývají církevní a charitativní spolky. Převážně jsou určeny pro děti z věřících rodin a jsou zaměřené na náboženskou výuku.

Existují ale i společenství, která pořádají nenáboženské aktivity s vlivným sociálním rozsahem pro rizikové jedince, jako jsou třeba romské děti. U nás se těmto dětem a mládeži věnují například salesiáni (salesiánská střediska mládeže).

Výše zmíněná zařízení se v podstatě podílejí na výchovném působení rodiny a školy. Zajisté je potřeba věnovat se takovým činnostem, které budou pro děti a mládež plnohodnotné při trávení jejich volného času. Jelikož je všeobecně známo, že současné děti mají mnohem méně pohybu než dříve, tak by bylo vhodné jim zkombinovat nějakou sportovní činnost s jinak zaměřeným programem.

Je mnoho možností, jak mohou děti využít svůj volný čas. Stačí si jen vybrat z celé řady institucí, které nabízejí volnočasové aktivity v podobě rozmanitých zájmových kroužků a akcí. Kromě těchto zřízených organizací mohou jedinci využít také vybudované dětské a sportovní hřiště či sportovní areály, které jim poskytuje jejich místo bydliště nebo nějaká nestátní organizace.

5. Dosavadní výzkumná zjištění o trávení volného času dětí a mládeže

GE Money Bank si nechala v srpnu roku 2009 zpracovat průzkum o využívání volnočasových aktivit a jejich poplatcích v deseti zemích světa. Jednalo se o státy Francie, Velké Británie, Kazachstán, Austrálie, USA, Slovensko, Vietnam, Chorvatsko, Turecko a Německo. Z výsledku šetření vyplynulo, že čeští školáci jsou evropskými premianty v mimoškolních organizovaných činnostech. Na sportovištích a v různých zájmových kroužcích tráví asi 5 – 8 hodin týdně, tedy přibližně dvakrát více než děti z Německa, Francie, Slovenska či Chorvatska. Zhruba stejnou dobu jako Češi věnují volnočasovým zálibám z Evropanů jenom mladí Britové. Na světové špičce se pak umístili školáci z USA a Austrálie, kteří se věnují zájmovým činnostem přibližně 9 – 12 hodin týdně.

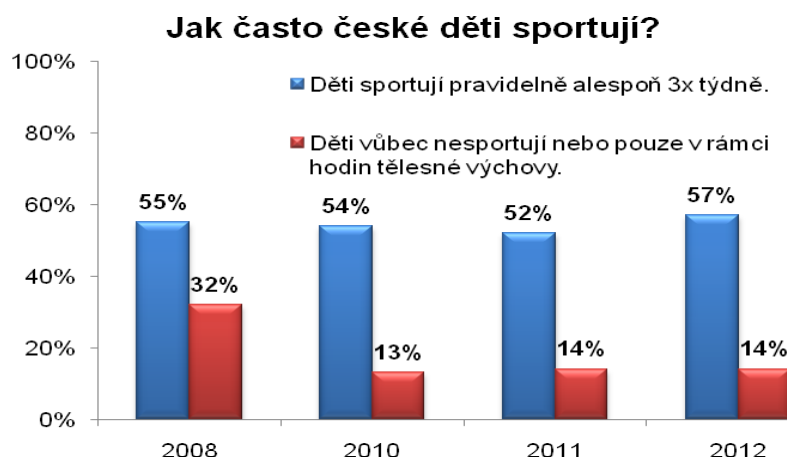
Poplatky za mimoškolní aktivity jsou v České republice jedny z nejnižších a i přesto je jejich úroveň zpravidla vysoká. Dle průzkumu se pohybuje měsíční úhrada za zájmové činnosti od 750 do 1 500 korun. Tato částka je srovnatelná se Slovenskem, Chorvatskem, Velkou Británií a Francií. O něco více si připlatí za záliby například v Německu a Turecku, tam jsou měsíční výdaje od 1 500 do 2 500 korun. V Austrálii a USA se měsíční náklady za kroužky mohou vyšplhat až na 5 000 korun.

Celkově platí, že nejčastější aktivitou, které se děti věnují ve svém volném čase, je sport. Česká republika je specifická v tom, že kromě sportovních klubů, jsou u nás populární i umělecké kroužky (dramatické, výtvarné, hudební), činnost v turistických oddílech nebo v nestátních neziskových organizacích mládeže (například Junák). Chlapci ve svém volném čase nejvíce sportují a na prvním místě u nich figurují fotbalové kluby, pouze v Kazachstánu a Vietnamu vítězí jiné aktivity. Ve Francii, USA, Austrálii a na Slovensku patří mezi další populární činnost hochů tenis. Plavání vévodí v Kazachstánu, USA, Austrálii a Francii. Méně tradiční sportovní disciplíny a zájmy mají chlapci v Kazachstánu (aikido), Austrálii (kriket), Francii (judo) a Velké Británii (PC klub). Ve Vietnamu se objevuje zajímavý koníček a to hra na varhany. U českých chlapců rovněž dominuje ve volnočasové aktivitě fotbal, dále je u nich oblíbený hokej, tenis a i výše zmiňované umělecké kroužky. U dívek jsou stejně populární kreativní kroužky (tanec, hra na hudební nástroj, zpěv, různé výtvarné kroužky od keramiky až

po kreslení) jako sportovní aktivity (aerobic, gymnastika a plavání). Tyto dívčí záliby jsou oblíbené mezi všemi státy zahrnutými do průzkumu.

Zdroj: Tisková zpráva GE Money bank [online], Národní institut dětí a mládeže, 2009. [cit. 2013-04-03]

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR prováděla v loňském roce dotazníkové šetření zaměřené na pohybové návyky českých školáků. Dotazník vyplnily skoro dvě tisícovky dětí v sedmi městech Čech a Moravy v rámci Jízd YeNeYes pořádaných uvedenou pojišťovnou. Výsledky z průzkumu potvrdily zlepšení v porovnání s předchozími lety, kdy u monitoru počítače trávila svůj volný čas více než polovina dotazovaných dětí. V minulém roce se takto vyjádřila pouze necelá třetina respondentů. Zvyšuje se počet dětí, které aktivně provozují sport v době svého volna. V roce 2008 se třetina školáků věnovala nějaké pohybové činnosti výhradně ve výuce tělesné výchovy nebo vůbec nespotovala. Loni to bylo už jen 14 % dětí.

Zdroj: Tisková zpráva VZP akademie [online], VZP akademie, 2013. [cit. 2013-04-03]

II. EMPIRICKÁ ČÁST

6. Charakteristika města Mníšek pod Brdy

Město Mníšek pod Brdy leží 27 km od okresu Praha – západ na úpatí Brdského hřebene. Jeho nadmořská výška je 385 m, katastrální výměra má 26,50 km² a stav trvale přihlášených obyvatel ke dni 29. 10. 2012 činil 5 016. Město je tvořeno třemi katastrálními územími – Mníšek pod Brdy, Rymáně a Stříbrná Lhota. Rymáně leží asi 2 km jihozápadním směrem od Mníšku pod Brdy a západní okraj města tvoří Stříbrná Lhota.

Mníšek pod Brdy je přirozeným centrem turistického ruchu regionu a je členem Mikroregionu Mníšecko. Ve městě i okolí jsou dobré podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku. Historické jádro města je městskou památkovou zónou a nachází se zde řada kulturních památek. Za zmínku jistě stojí státní zámek, který nabízí dva prohlídkové okruhy a celou řadu doprovodných služeb, včetně programů určených rodinám s dětmi. Na náměstí stojí kostel sv. Václava a na kopci nad městem se nalézá známé poutní místo Skalka s barokním kostelíkem sv. Máří Magdaleny, klášterem, poustevnou a křížovou cestou.

Pro své lesnaté okolí a dobrou dostupnost jihozápadní části Prahy je Mníšek pod Brdy oblíbenou sídelní adresou. Poměrná část obyvatel města dojíždí za zaměstnáním do Prahy a k tomu může využít hromadnou dopravu především pak autobusové linky pražské integrované dopravy, které v ranní i odpolední špičce jezdí v intervalu každých 15 min. na Smíchovské nádraží. Město leží i na železniční trase Praha – Dobříš, vlaková zastávka je od centra vzdálená přibližně 2 km.

7. Možnosti využití trávení volného času dětí ve městě Mníšek pod Brdy

Rodiče s dětmi mohou strávit společný volný čas v nádherné přírodě nacházející se v blízkosti města, která jim nabízí mimo turistiku a jízdy na kole po okolí i klidný

pobyt v Brdských lesích, které navíc v zimním období nabízí příjemně strávené dny vášnivým běžkařům. Ve městě je také k dispozici několik dětských hřišť, kde mohou děti využívat hrací prvky jako je například skluzavka, houpačka, pískoviště a opičí dráha. Nebo mohou použít víceúčelové sportovní hřiště pro tenis, volejbal, basketbal a ostatní míčové hry. Za takto využitý volný čas nemusí zaplatit žádný poplatek.

Pak je tu možnost návštěvy sportovně relaxačního centra, kde se nachází fitnesscentrum, různé sportovní aktivity a wellnes, které nabízí relaxaci a odpočinek při masáži, ve vířivce či v sauně. Místní tenisový klub pronajímá zájemcům, kteří si chtějí zahrát tenis ve volném čase, tenisové kurty. V těchto případech se už musí počítat s určitým poplatkem za služby. Pokud by pro někoho volnočasové aktivity nabízené městem nebyly dostačující, tak pak musí za pestřejší nabídkou do hlavního města, které je vzdálené od Mníšku pod Brdy asi 20 minut jízdy osobním vozidlem a 35 minut autobusem.

Níže budu popisovat organizace nabízející volnočasové aktivity dětem, které bydlí ve městě a jeho okolí.

7.1 Skautské středisko Skalka Mníšek

Skauting funguje v Mníšku pod Brdy od roku 1990 a je určen pro všechny děti a mladé lidi, kteří se chtějí stále něčemu učit a pracovat na sobě. V současné době navštěvuje skautské středisko 90 registrovaných členů z Mníšku pod Brdy i blízkého okolí.

Tato organizace má momentálně v provozu 4 oddíly a to:

1. **Dráčata** je oddíl určený pro společnou výuku dívek a chlapců předškolního věku 4 – 6 let existující od roku 2009. Oddíl navštěvuje 24 dětí, o které se starají 4 vedoucí.

2. **Světlušky** (7 – 11 let) a **Skautky** (11 – 15 let) je společný dívčí oddíl, který navštěvuje 18 dívek, vedou je 3 vedoucí.
3. **Vlčata** (7 – 11 let) je chlapecký oddíl, kde se schází 19 chlapců a na starost je mají 3 vedoucí.
4. **Brtdníci** (11 – 15 let) a **Roveři** (15 – 18 let) je společný oddíl patřící 17 hochům, nad kterými dohlíží 2 vedoucí.

Program v každé skupině je připravován tak, aby odpovídal představám, zájmům a potřebám dětí určitého věku. Dráčata se na svých setkáních s vedoucími snaží osamostatnit od maminky, poznávají nový kolektiv dětí, učí se pomáhat sami sobě i ostatním, seznamují se s přírodou a zároveň se učí jak se v ní chovat. Světlušky a Vlčata provází na jejich skautské cestě vyprávění o Broučcích nebo příběh Mauglího z Knihy džunglí. Skautky a Brtdníci se učí týmové spolupráci ve skupině vrstevníků a oddílovými vedoucími jsou podporováni v rozvoji samostatnosti a odpovědnosti. Roveři si převážně připravují svůj program sami a v jeho rámci se snaží najít si vlastní cestu životem.

Zásadní výchovná činnost probíhá v oddílech, které se scházejí pravidelně jednou týdně během celého školního roku. Tato setkání jsou plná her, ale také si zde skauti a skautky procvičují zábavnou formou řadu dovedností a vědomostí, které využívají při různých skautských akcích, ale hlavně pak v praktickém životě.

Celoroční práce oddílů je zakončena letním táborem, který se každý rok koná prvních 14 dní v červenci. Děti zde mohou uplatnit zkušenosti načerpané během roku, ale především se tady učí být platným členem týmu, osvojují si pravidla spravedlivého soupeření, ověřují si praktické dovednosti a teoretické vědomosti (stavění stanů a různých táborových staveb, vaření, práce se sekyrou a pilou, ovládání navigace GPS, starost o sebe a další).

Obr. č. 1 - Mladí skauti s vlajkou organizace

7.2 TJ Sokol Mníšek pod Brdy, oddíl všestrannosti

Česká obec sokolská se dělí na župy dle územního členění krajů a na tělocvičné jednoty Sokol měst a obcí. TJ Sokol Mníšek pod Brdy je zařazena do sokolské župy Jungmannova. Výchozím principem v tělovýchově a sportu v Sokole je všestrannost, na jejímž základě lze zvyšovat všeobecnou i specializovanou výkonnost od základní až po vrcholovou úroveň. Oddíl všestrannosti v Mníšku pod Brdy navštěvuje celkem 67 dětí, které se scházejí 1x týdně během školního roku na cvičení všestrannosti.

Oddíl všestrannosti je zde rozdělen na:

- cvičení rodičů s dětmi,
 - předškoláky,
 - mladší žactvo (holky a kluci z I. stupně ZŠ).
-
- **Cvičení rodičů s dětmi** je určené pro děti ve věku 3 – 4 roky. Hodiny jsou zaměřené na rozvoj celkové tělesné i duševní zdatnosti. Nejmenší děti se tady učí překonávat obávané situace, rozvíjet rovnováhu, zvyšovat celkovou

obratnost, ale také se snaží pomocí jednoduchých hudebně pohybových her vnímat rytmus a melodii. Formou různých her si rozvíjí jemnou motoriku a dovednosti (poznávání barev, tvarů zvířat a podobně). Děti se tu učí nejen vzájemné spolupráci, ale zároveň se snaží najít si své místo v kolektivu stejně starých vrstevníků.

Běžná hodina se skládá z rozcvičky, při které dochází k celkovému prohřátí organismu. Následuje průpravné cvičení, které je zaměřené na správné držení těla, zdravotní cviky, protahování a nácvik jednoduchých akrobatických prvků (například kolíbka, kotoul ...). Závěr hodiny patří tanečkům, říkankám nebo jiným odpočinkovým činnostem. To vše se děje pod dohledem a za pomoci rodičů, kteří se řídí pokyny odborně vyškolené cvičitelky.

- **Předškoláci** ve věku 4,5 – 5 let už chodí do hodin bez rodičů. Učí se překonávat strach, procvičují si celkovou obratnost, při hrách si zdokonalují jemnou motoriku a při dynamičtějších soutěžích si současně opakují barvy a tvary. Děti si zvykají na to, že někam patří, učí se spolupracovat a také si postupně uvědomují svou osobnost a roli mezi vrstevníky.

Cvičební hodina začíná rozcvičkou, po které následuje hlavní část cvičení. To se cvičí buď na náradí nebo s náčiním, nebo děti provozují atletiku (běh, skok, hod). Někdy se hrají i míčové hry. S malým míčkem a velkým míčem se děti učí obratnosti. Na konec hodiny jsou zařazeny odpočinkové hry.

- **Mladší žactvo** navštěvují holky a kluci ve věku 6 – 10 let. Tady si děti zdokonalují své dovednosti a rozšiřují své schopnosti. Při cvičení je kladen důraz na správné držení těla. Hlavní část cvičení se týká atletiky (skok do dálky, hod kriketovým míčkem, běh, šplh na tyči), gymnastiky (kotrmelce, houpání na kruzích, stojky, hvězdy, přeskok přes kozu a bednu) a míčových her. V zimním období se procvičuje gymnastika v tělocvičně, na jaře a na podzim se chodí cvičit ven atletika.

Bohužel pro starší žáky a dorost cvičení všestrannosti v Mníšku pod Brdy není. Dle slov náčelnice oddílu všestrannosti zde chybí odborní cvičitelé, kteří by vedli tento oddíl dětí.

Během roku se pořádají pro děti i různé společné akce celého oddílu všestrannosti. Jedná se například o Přechod Brd, Čarodějnické lítání, Drakiáda na hřišti, atletické soutěže ke dni dětí, Putování za dýněmi, Mikulášské cvičení s nadílkou a na konci června se konají závody na jízdnicích kolech, tříkolkách, koloběžkách a odstrkovadlech, které jsou vždy vyvrcholením a zakončením dalšího roku oddílu všestrannosti.

Za zmínku jistě stojí také to, že TJ Sokol Mníšek pod Brdy připravuje každoročně vždy v září ve spolupráci s městem a kulturním střediskem humanitární nezávodní akci s názvem Běh naděje spojenou s veřejnou sbírkou, která je zaměřena na podporu výzkumu rakoviny. Mníšečtí organizátoři zdárně pořádali osm ročníků Běhu Terryho Foxe, jež vzhledem k neslučitelnosti kanadského a evropského právního systému, musel být v roce 2007 po patnácti úspěšných letech pod vžitým názvem ukončen. Česká republika se rozhodla v tradici pokračovat a Mníšečtí se spolu s více než sto pořadatelskými týmy rozhodli jít po stopách Běhu Terryho Foxe. V roce 2008 tedy proběhl v Mníšku pod Brdy první ročník Běhu naděje.

Obr. č. 2 – Členové organizace s praporem

7.3 Rybářský kroužek MO ČRS Mníšek pod Brdy

Místní kroužek je určen pro děti od 6 let, které již navštěvují povinnou školní docházku a dále je věkově neomezený, takže zájemcům, kteří mají rádi rybaření, přírodu a chtějí získat rybářský lístek, jsou zde dveře otevřené. Výuka je zaměřena pouze na rekreační rybolov. Případnému zájemci, který by se chtěl připravovat na soutěže ve sportovních rybářských disciplínách, je zde věnována pozornost ze strany vedoucího kroužku.

K tomu, aby se dítě mohlo stát členem Českého rybářského svazu, potřebuje rybářský lístek, který získá na základě absolvování rybářského kroužku a složení zkoušky mladého rybáře. Opatřený rybářský lístek je nutnou podmínkou pro zakoupení povolenky k rybolovu. V neposlední řadě dítě obdrží od vedoucího kroužku členskou legitimaci, na které je vylepena fotografie dítěte.

Rybářský kroužek probíhá během školního roku, tedy od září do června a je pro každého dobrovolný. Nyní ho navštěvuje 33 dětí, které se scházejí se svým vedoucím každé pondělí. Teoretická část je probírána přes zimní období a praxe se pak provádí od jara, respektive až tomu počasí dovolí.

Během září a října se děti seznamují s rybářským řádem a učí se druhy ryb. Pokud je pěkné počasí chodí s vedoucím trénovat rybolovné techniky k jednomu ze tří rybníků, které se nacházejí přímo ve městě. Při špatném počasí nacvičují techniku například v tělocvičně.

V měsících listopad a prosinec se děti zdokonalují v rybářském řádu, v definicích lovných způsobů, v době hájení vybraných druhů ryb a v zakázaných způsobech lovu. Také se v tomto období učí vázat háčky, sestavovat udici a různé montáže k lovu ryb.

V lednu děti píší test z rybářského řádu a také musí zvládnout zkoušku z poznávání základních druhů ryb. Ten, kdo úspěšně provede test a poznávání ryb, může se těšit na svůj první rybářský lístek a následné rybaření. Během února se trénuje rybolovná technika.

Místní organizací je pro děti každoročně pořádán rybářský závod nazvaný Václavské závody. Z názvu lze vytušit, že tento závod se koná vždy 28. 9. a to na rybníku Zadňák. Mimo tohoto závodu se děti účastní dalších soutěží vyhlášených krajskými územními svazy.

Vyvrcholením celoroční práce rybářského kroužku je předprázdninové soustředění nazvané Maraton, které se pořádá vždy jeden víkend v červnu od pátku do neděle u rybníka Zadňák. Děti zde rybaří, plují na pramičkách či kánoích a užívají si aktivit spojených s rybolovem.

7.4 Mladí hasiči

Mladí hasiči ve věku 6 – 14 let se scházejí každé úterý v hasičské zbrojnici a jsou součástí sboru dobrovolných hasičů ve městě Mníšek pod Brdy, který je samostatnou jednotkou sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Na pravidelné schůzky dochází 32 mladých hasičů, kteří jsou rozděleni do 3 kategorií a to přípravka (12 dětí), mladší žáci (12 dětí) a starší žáci (8 dětí).

Náplní kroužku je vzdělávat děti v oblasti požární ochrany, při níž získávají znalosti i praktické zkušenosti ze všech oblastí hasičské činnosti, včetně požárního sportu. Také se tu naučí vázání základních uzlů, základy zdravotní péče, azimut, orientaci na mapě a další dovednosti, které mohou využít i v osobním životě. V kolektivu mladých hasičů jsou děti vedeny ke kladnému a šetrnému přístupu k přírodě, její ochraně i využívání. Nedílnou součástí náplně pro dětskou aktivitu v kroužku je účast na sportovních soutěžích, při kterých mezi sebou soutěží jednotlivá družstva mladých hasičů z celého okresu. Také se připravují na celostátní hru „Plamen“, která se skládá ze závodu požárnické všestrannosti, štafety 4 x 60 m, štafety 400 m s překážkami CTIF, štafety požárních dvojic, dále děti soutěží v požárním útoku s překážkami CTIF a klasickém požárním útoku.

7.5 Občanské sdružení OÁZA

Občanské sdružení OÁZA vzniklo na jaře roku 2004, kdy ho založila skupinka lidí z mníšecké farnosti. Sdružení pořádá každoročně pravidelné tradiční akce pro děti i širší veřejnost. Všichni ochotní členové a spolupracovníci usilují o smysluplné naplnění volného času dětí a mládeže ve městě i v jeho okolí. Do příprav akcí a účasti na nich se snaží začlenit celé rodiny a to od dětí až po babičky a dědečky.

Občanské sdružení OÁZA se programem „Šikovné ruce“ zapojilo do celonárodního projektu „Nedoklubko“, což je celorepublikové občanské sdružení, jehož cílem je plést nebo háčkovat čepičky, svetříky, ponožky a šít zavínovačky pro předčasně narozená miminka nebo vyrábět drobné dárky pro povzbuzení maminek.

Akce pořádané OÁZOU:

- ✓ Pohádková cesta
- ✓ Výtvarná dílna (výroba různých předmětů – nákupní taška, drátování velkých a malých nádob, tkaná podložka, korálkové doplňky, plstění a podobně)
- ✓ Mikulášská nadílka
- ✓ Pálení čarodějnic
- ✓ Maškarní ples
- ✓ Posvícenská stezka „Po stopách knížete Václava“
- ✓ Mníšecká rošáda - Šachový turnaj
- ✓ Pout'ová stezka
- ✓ Dětský den

OÁZA zaštiťuje i mateřské centrum fungující v městském kulturním středisku od roku 2005 a které je od roku 2008 členem celostátní Sítě mateřských center. Nabízí pravidelné programy pro rodiče s dětmi, ve kterých jde o pohybové, výtvarné,

dramaticky či jinak zaměřenou činnost poskytovanou zkušenými lektory. Mateřské centrum OÁZA se snaží, aby byl program pro děti co nejpestřejší a cenově přístupný i sociálně slabším rodinám.

Nabízené aktivity Mateřského centra OÁZA:

- **Miniškolička** je zábavný, kulturní a vzdělávací kroužek určený pro nejmenší děti v doprovodu jednoho z rodičů. Děti se zde rozvíjí v různých oblastech a činnostech, jako například v pracovní, výtvarné, hudební, pohybové, dramatické činnosti a podobně. Rodič se zapojuje v průběhu výuky do činnosti s dětmi.
- **Dramatický kroužek „Zvoneček“** se věnuje čtyřem skupinám dětí a to ve věku 4 – 5 let, 6 – 7 let, 8 – 9 let, 10 – 12 let. Kroužek je určen pro děti, které baví vymýšlet a ztvárňovat příběhy a chtějí zažít fantazii „v pohybu“. Je jim zde nabízen prostor k prožití příběhu ve skupině, kde je každý důležitou součástí. Děti si zde zpřesňují a obohacují vyjadřování, objevují, co vše může znamenat „hra“ a „divadlo“. Pro děti od 6 let je během roku zařazena i návštěva představení a to obvykle v divadle Minor v Praze, které se snaží hrát nejen pro děti, ale také se snaží spolu s dětmi přilákat i dospělého diváka. Zakončení kroužku patří závěrečnému představení dětí, které se konaná v červnu a je určené pro rodiče a přátele.
- **Výtvarný kroužek pro děti** se dělí na dvě skupiny. První skupinu navštěvují děti každé úterý ve věku 2 – 3 roky v doprovodu rodičů. Druhá skupina je určena pro děti ve věku 4 – 6 let (bez rodičů), které dochází do kroužku každou středu. Hodinová lekce pro obě skupiny je motivována krátkým příběhem či pohádkou z přírody dle ročního období a tradiční i netradiční výtvarnou technikou zaměřenou na radost z procesu tvoření. Děti tu pracují s různými materiály (například papír, korálky, modelína, textil, bavlnky a provázky, PET lahve, přírodní materiály, alu-folie, kompaktní disky a jiné), ze kterých tvoří různé výtvary. Během tvoření si rozvíjí fantazii a zručnost, také provádí nácvik

jednoduchých grafomotorických cviků. V závěru hodiny si děti vyprávějí, co samy vyrobily nebo jaký příběh ke svému výtvoru vymyslely.

- **Angličtina pro děti s rodilým mluvčím** je určena pro děti ve věku 2 – 5 let. Děti v raném věku jsou velmi přizpůsobivé a cizí jazyk se učí daleko přirozeněji než děti starší. Kroužek angličtiny je rozdělen do tří úrovní podle pokročilosti. Děti v něm spolu s lektorem pronikají do základů jazyka hrou a zábavnou formou. Ve výuce jsou využívány převážně audio-vizuální metody, jako jsou obrázky, tematické plakáty či zpívání anglických písniček. Každá lekce je rozdělena na společné přivítání, část učební, část herní (obsahuje spoustu zábavných aktivit, písniček a říkanek k procvičování učiva) a závěrečnou část u stolečků, kde děti pracují s učebnicí přizpůsobenou věku dítěte.
- **Hudební škola YAMAHA** je určena pro děti od 4 měsíců do 4 let. Tento věkový rozsah je rozdělen na dva programy a to Robátka (4 – 18 měsíců) a První krůčky k hudbě (18 měsíců – 4 roky). Podstatou programu Robátka je proces „volného objevování“. Dítěti dává možnost pozorovat a objevovat nabízené předměty s přihlédnutím k individuální úrovni smyslového vnímání. Dalšími aktivizačními prvky jsou společný zpěv, poslech hudby a hudebně-pohybové hry. Obsahem učiva je tedy poznávání světa hudby prostřednictvím senzomotorických zkušeností. Úkolem rodičů je zajistit a zaopatřit děti při výuce. Obsahem programu První krůčky k hudbě jsou jednoduché písničky, vyprávění, hudebně pohybové a rytmické hry, poslech skladeb, hra na rytmické hudební nástroje. Vše je doplněno výtvarnou a pracovní činností. Každá hodina rozvíjí určité téma ze života dětí, které odpovídá jejich věku a zkušenostem. Ke každému tématu lektorka připraví odpovídající píseň, báseň a poslechovou ukázkou, které společně s příběhem a rytmickou či pohybovou hrou tvoří ve výuce organický jednotný celek. Děti si tady zvykají na pobyt v kolektivu a učí se sociálním vztahům.
- **Veselé písání** je hudební kroužek s výukou hry na flétnu pro děti ve věku 4 – 6 let. Děti se v kroužku učí základy hry na flétnu, dále si rozvíjí své hudební, rytmické i harmonické cítění a osvojují si základní znalosti hudební nauky. Také

je tu čeká spousta hezkých písniček i doprovodných rytmických cvičení. Přínosem hry na flétnu je mimo jiné i upevňování správného dýchání. Výuka probíhá zábavnou formou, protože hlavním cílem tohoto kroužku je především to, aby byla hra na flétnu pro děti potěšením.

7.6 Přírodovědný klub Čejka

Tento klub je určený pro děti ve věku 5 – 18 let, které se scházejí během školního roku pravidelně každý pátek v klubovně. V současné době do něj dochází 35 dětí, kterým není lhostejná příroda kolem nás a chtějí se o ní nejen něco nového dozvědět, ale také najít další kamarády s podobným zájmem. Náplní kroužku je poznávání přírody a přírodnin, krátké vycházky za mníšeckou přírodou, pokusy, práce s encyklopediemi a PC, přírodovědné hry a jiné. Mezi nejoblíbenější součástí přírodovědného kroužku patří terénní práce (vyvěšování krmítek, kroužkování ptáků, čištění ptačích budek a podobně), pozorování přírodních jevů a práce s mikroskopem či lupou.

Přírodovědný klub Čejka existuje v Mníšku pod Brdy od roku 1979 a už v době svého vzniku začala pravidelná účast klubu na celostátní soutěži Zlatý list, později přejmenováno na Zelená stezka – Zlatý list. Jedná se o přírodovědeckou a ekologickou soutěž pro kolektivy. V každé kategorii může soutěžit 6 dětí. Na této soutěži zaznamenávali členové klubu dobré výsledky v krajském kole, například v letech 1981 a 1989 obsadili 2. místo. V letech 1996, 2002, 2004, 2005 a 2008 se klub účastnil i národního kola Zlatého listu a i když se jim v některých letech postup do národního kola nevydařil, tak přesto se v krajském kole dokázali vždy umístit do 3. místa.

Nejlepší umístění v posledních letech:

- 2003 – 3. místo v krajském kole
- 2004 a 2005 – 1. místo v krajském kole
- 2006 – 2. místo v krajském kole

- 2009, 2010 a 2011 – 2. místo v krajském kole

Od roku 1980 se starají o ptačí budky na hnízdění, které si převážně sami vyrobili (některé získali od Lesů ČR). Nyní pečují o 25 budek určených pro drobné pěvce. Budky jsou rozvěšeny na stromech v blízkém lese, ale také na některých stromech přímo ve městě.

Dále se pravidelně podílí na akci Buteo - sčítání káňat pořádané Českým svazem ochránců přírody. Vždy v polovině ledna, března a listopadu se stanoví datum sčítání a v tento den se při vycházce v okruhu asi 5 km počítají viděná káňata.

V roce 2010 natočila Česká televize reportáž o činnosti přírodovědného klubu Čejka, kterou odvysílala v pořadu „Pomáhejme si“.

Pro děti navštěvující klub je každoročně pořádán letní tábor, který se koná poslední týden v srpnu na jihu Čech.

7.7 Keramická dílna Sluníčko

Dílna je určena především dětem předškolního věku, tedy od 5 do 6 let a sídlí v Mateřské školce 9. května. Nyní ji navštěvuje maximální počet dětí a to je 24. Tento počet je rozdělen do tří skupin po osmi.

Během roku je možno zúčastnit se dvou termínů kurzu, které probíhají takto:

- I. termín = říjen – leden,
- II. termín = únor – květen.

Kurz začíná I. termínem a po jeho ukončení je možno přejít ihned do II. termínu. Po absolvování těchto kurzů získá každé dítě závěrečné vysvědčení obsahující všechny vyhotovené výrobky, které si děti během docházky do kroužku samy vyrobily.

Obr. č. 3 – Ukázka výstupního vysvědčení

Během pravidelných čtvrtěčních schůzek se děti učí modelovat s hlínou, což je přírodní materiál, který je pro většinu dětí příjemný na dotek. Práce s hlínou podporuje v dětech tvořivost, fantazii, prostorovou představivost a rozvíjí jemnou motoriku a zručnost. Vedoucí kurzu mi sdělila, že děti zpravidla netouží po dokonalém výrobku, proto na něm pracují bez zábran a s fantazií. Často mají i představu o tom, komu výrobek darují a tuto ruční práci pak vytvářejí s láskou a radostí. Děti se tu učí modelovat různá zvířátka, ovoce, písmenka, číslice, rámečky, hrnky, květináče, krabičky, misky, figurky, obličejy a podobně. Svá díla občas vystavují pro veřejnost na místním zámku.

Keramická dílna Sluníčko, se pravidelně účastní mezinárodní výtvarné soutěže „Malujeme po síti“, kterou každoročně vyhlašuje Český rozhlas a která má po každé jiné téma. V této soutěži mají děti z keramického kroužku v Mníšku pod Brdy mnoho úspěchů. Například v roce 2006 bodovaly na téma: Obrázky pro Moju, kde měly děti nakreslit nebo vymodelovat gorilí mládě Moju a její rodinu, nebo gorily ve volné přírodě. Děti vytvořily jeden keramický obraz 7 opiček, který postoupil do užšího finále. Nakonec toto dílo získalo cenu ilustrátorky Lucie Seifrtové a cenu zoologické zahrady Praha.

V roce 2009 zaznamenaly děti v této soutěži kladný výsledek na téma: Cesty objevů a dobrodružství, kdy se skvěle vypořádaly se zadaným úkolem a dostaly se mezi 20 nejlepších prací z více než 3000 zaslaných výrobků z České republiky, Afriky, Bosny a Hercegoviny, Ruska, Číny Indonésie a Slovenska.

V letošním roce je vyhlášen nový ročník výtvarné soutěže „Malujeme po síti“ a téma zní: Nebojme se strašidel! Mníšeckým dětem z keramické dílny Sluníčko proto přeji mnoho zdaru a co nejlepší umístění mezi všemi účastníky soutěže.

7.8 Tenisová škola klubu Mníšek pod Brdy

Klub realizuje a připravuje děti a mládež do 18 let jak na tenis výkonnostní, tak i rekreační. Výkonnostní tenis probíhá formou tréninků a zapojením do celostátních soutěží družstev a jednotlivců. Tuto oblast tenisu provozuje zhruba 5 dětí, počínaje tenisovými školičkami, přípravkami a dále tréninkovými jednotkami. Ostatní děti jsou zapojeny do tenisových kroužků a skupin, kde tenis realizují jako smysluplné využití volného času se záměrem zdokonalit se v tomto sportu.

Tréninky pro děti a mládež:

- **Školička** – tento kurz je určen pro děti ve věku 4 – 7 let bez předchozí tenisové průpravy. Cílem kurzu je hravou formou podchytit zájem dětí o tenis. Příprava se zaměřuje na základní pohybovou průpravu a získání technických dovedností pro další závodní nebo rekreační hru. Při výuce je využíváno zkrácených raket, pěnových míčků, sítí pro minitenis a mnoha dalších pomůcek, které vedou k rychlému zvládnutí dovedností pestrou a efektivní formou. Výuka probíhá ve skupině 4 – 6 dětí.
- **Skupinový trénink** – kurz navštěvují děti a mládež ve věku 8 – 18 let. Hráči jsou zařazeni do skupin srovnatelné věkové a výkonnostní úrovně. Trénink je zaměřen na nácvik a zdokonalování tenisové techniky, zvládnutí základů taktiky a pravidel hry, stejně jako i na rozvoj pohybových dovedností nutných pro tenis. Výuka probíhá ve skupině 2 – 4 hráčů.

- **Individuální trénink** – výuka je zaměřena na individuální potřeby každého hráče s cílem zvládnout a zdokonalit tenisovou techniku a taktiku. Kurz je určen pro začátečníky i pokročilé hráče.

7.9 Esmarin – sportovně relaxační centrum

Od podzimu loňského roku je v provozu v Mníšku pod Brdy nově postavené sportovní relaxační centrum Esmarin, které poskytuje mnoho zážitků pro každého příznivce zdravého pohybu i příjemně stráveného odpočinku.

Dětem nabízí tyto zájmové aktivity:

- **Zumba Tomic** – zumba cvičení je speciálně upravené pro děti (děvčata i chlapce) ve věku 4 – 8 let. Při hodině se tancují jednoduché krokové variace a děti se tak učí hravou formou koordinaci pohybu a rytmům latinsko-amerických tanců. Na začátku hodiny se vždy instruktorka přivítá s dětmi a upřesní si s nimi, zda se ten den budou učit novou choreografií nebo budou tancovat na novou písničku. Potom následuje zahřátí, které trvá jednu až dvě písničky a obsahuje jen velmi jednoduché kroky a pohyby. V hlavní části hodiny tancují děti na každou skladbu jinou choreografií. Závěr výuky patří pohybovým hrám, při kterých si děti odpočinou a uvolní se. Mimo zpestření mají tyto hry za cíl odstranit stud u dětí a umožnit jim více se samostatně projevit.
- **Florbal pro děti** – tréninky jsou určeny pro děti od 6 let. Jedná se o kolektivní hru podobnou lednímu hokeji, kde mají děti místo bruslí tenisky a místo hokejek speciální florbalové hole a nehrají s pukem, ale s lehkým dutým míčkem. Florbalové zatížení je střídavého charakteru, vyžaduje široké spektrum pohybových dovedností. Děti vede k rozvoji pohybových schopností, povzbuzuje hlavně reakční rychlost, tempo se změnou směru ve spolupráci s koordinačními schopnostmi a rychlostní vytrvalost. K úspěchu je potřeba kromě osvojení techniky a taktiky, také vysoká úroveň vjemových a senzomotorických schopností a kreativity. Fyzická náročnost florbalu je jen

o něco málo nižší než v ledním hokeji, proto dochází k výraznému nárůstu celkové zdatnosti.

- **Kickbox** – trénink polokontaktních disciplín kickboxu je určený pro děti od 6 do 16 let. Cílem výuky je seznámit děti se základy bojových umění, boxu a kopů. Důležitou součástí tréninku je rozvoj všeobecné pohybové zdatnosti kondice, obratnosti a koordinace. Trénink je vzhledem k věku účastníků vedený více formou hry, má pro udržení pozornosti dětí pestřejší skladbu než trénink dospělých, je méně silový a nedochází u něj k plně kontaktnímu sparringu. Úkolem sparringu je vytvářet a testovat vhodné návyky u trénovaného jedince.
- **Street Dance** – B. D. S. taneční akademie, jedna z nejúspěšnějších v České republice, která tradičně vychovává mistry republiky, Evropy i světa, trénuje Street Dance i v Míšku pod Brdy a to v kategoriích pro děti (8 – 11 let), juniory (12 – 14 let) a dospělí (nad 15 let). Street Dance neboli pouliční tanec se používá pro popis tanečních stylů pocházejících z Ameriky, které se vyvinuly mimo taneční studia, přímo v ulicích, školních dvorech a tanečních klubech. Mezi taneční techniky a styly, které lze do Street Dance zařadit patří například Hip Hop, R'n'B, New style, Old style, Free style, Hype, Krumpin', Funky, Lockin', Poppin', Boogaloo, Electrick boome, Break dance, House. Všechny tyto styly se provádí za doprovodu energické taneční muziky. Na hodinách se děti učí základním prvkům a krokům a jejich spojování do tanečních variací. Výuka je dále zaměřena na zlepšení pohybové koordinace, izolaci pohybů jednotlivých částí těla a jejich uvolnění strečinkem. Ve druhé polovině hodiny lektor s dětmi pracuje na tvorbě konkrétní taneční choreografie. Při tanci je kladen důraz na rozvoj tanečního projevu, pohybovou paměť a celkovou tělesnou flexibilitu a kondici.
- **Plavání kojenců a dětí** – plavání mohou navštěvovat děti od 6 měsíců do 8 let. Pod vedením zkušené instruktorky získávají děti od 6 měsíců do 4 let za pomoci svých rodičů první plavecké zkušenosti v bazénu. Hravou formou se naučí nácvik základních plaveckých dovedností, jako jsou splývavé pohyby, výdechy do vody (potopení obličeje, hlavy), pády a skoky do vody, orientace pod vodou

a podobně. V pokračovacím kurzu určeném pro děti ve věku 5 – 8 let, se již kromě vodních her zařazuje ve větší míře nácvik základních plaveckých dovedností a jejich prohlubování. Po osvojení těchto dovedností může dítě nacvičovat konkrétní plavecké způsoby (znak a kraul). Během výuky není nutná přítomnost rodičů ve vodě, pouze v některých případech vyžaduje instruktorka spolupráci rodičů s dětmi v bazénu.

7.10 Základní umělecká škola

Základní umělecká škola (ZUŠ) sídlí v Řevnicích, což je město vzdálené asi 10 km od Mníšku pod Brdy. K řevnické ZUŠ patří i pobočka v Mníšku pod Brdy, která se nachází v přízemí mateřské školy Nová. Pobočka poskytuje dětem (od 5 let) pouze kroužky, které jsou organizovány v rámci doplňkové činnosti ZUŠ Řevnice. Děti tedy nejsou žáky školy a výstupem z kroužku není vysvědčení. Jedná se v podstatě o přípravné studium, které trvá 1 – 2 roky. V přípravce získávají děti základní návyky a dovednosti nezbytné pro samotnou výuku uměleckých oborů (hudební obor, výtvarný obor, taneční obor a literárně-dramatický obor) na ZUŠ. Pokud chtějí děti po přípravné činnosti navštěvovat ZUŠ, musí úspěšně absolvovat talentové zkoušky, které jim umožní nastoupit k řádnému studiu do 1. ročníku I. stupně základního studia vybraného uměleckého oboru. V přípravných kroužcích jsou na děti kladeny větší nároky ve výuce než v běžných zájmových aktivitách.

Kroužky pro děti – pobočka Mníšek pod Brdy:

- **Hudební kroužek** je určený pro děti od 5 do 7 let. Cílem přípravného hudebního kroužku je podchytit zájem dětí o hudbu, rozvinout u nich hudební dovednosti a návyky, naučit je základním říkadlům, písničkám a pomocí snadných rytmických i melodických cvičení rozvíjet v nich technické i rytmické dovednosti.

Po zakončení hudebního kroužku by děti měly zvládnout:

- vyjmenovat vzestupnou a sestupnou melodii,

- vyřukat rytmus říkadla pomocí hry na tělo,
 - vyjmenovat nástroje orffovského instrumentáře, zahrát na ně při elementárním doprovodu jednoduché písně,
 - objasnit pojmy zvuk a tón,
 - nakreslit houslový klíč, notovou osnovu, noty c1 – g1,
 - popsat notu celou, půlovou a čtvrt'ovou,
 - při poslechu popsat vlastními slovy charakter jednoduchých skladeb (pochod, ukolébavka), kontrastní tempo a dynamiku.
- **Výtvarný kroužek** navštěvují děti ve věku 5 – 7 let. Jedná se opět o přípravný kroužek, kde se děti seznamují s jednotlivými výtvarnými technikami, které zahrnují kreslířské, malířské a grafické reakce na skutečnost, život, fantazii a niterní svět dětí. Učí se zacházet se základními nástroji a materiály. Poznávají základní barvy a učí se pojmenovat jednoduché odborné termíny, základní techniky a postupy. Pomocí her se zapojují do pracovních návyků, mezi které patří i úklid pomůcek.

Po zakončení výtvarného kroužku by děti měly zvládnout:

- použít základní výtvarné pomůcky, materiály a nástroje,
 - vyjmenovat základní a sekundární barvy,
 - pomocí her použít nové formy výtvarného vyjadřování,
 - rozlišit základní výtvarné techniky a dokázat je pojmenovat.
- **Taneční kroužek** připravuje děti od 4 do 5 let na případné studium na ZUŠ. Nejdříve se děti musí naučit vnímat své tělo, tedy poznat jeho jednotlivé části, pohyblivost konkrétních kloubních spojení, uvědomit si pružnost svalů. Tyto poznatky se potom využívají k tomu, že pohyblivost a pružnost

se začne u dětí nejdříve nevědomě a potom i vědomě prohlubovat. Děti si také posilují jednotlivé svalové skupiny tak, aby jim pomáhaly při správném držení těla. Naučí se tu rovněž rozvíjet práci s prostorem, dynamikou a časem. Přes vnímání prostoru (vnitřního i vnějšího) se postupně učí koordinaci. Dalším úkolem je práce s dynamikou těla a pohybu (uvolněný leh, aktivní leh, vzpřímená poloha, vázaný pohyb, švih, pád, náraz ...). Čím dokonaleji zvládne dítě dynamiku, tím je taneční projev na vyšší technické úrovni. Výše zmíněné se musí propojit s časem, tedy pulsací a rytmem, které má každý člověk v sobě. Děti se proto musí naučit vnímat pulsaci i rytmus přicházející z vnějšku – hudbu.

Po zakončení tanečního kroužku by děti měly zvládnout:

- napodobit jednoduchý rytmický úryvek (tlesk, dup a podobně),
 - předvést jednoduchá říkadla doprovázená pohybovou složkou,
 - provést leh, sed, klek, stoj, pohyb z místa,
 - napodobit cviky obratnosti (sudy, had, lachtan, trakař, žabka, kobra, rak, hlemýžď a kočka).
- **Klub Habakuk** je dramatický kroužek, kde se scházejí děti od 8 do 10 let. Jedná se o přípravnou dramatickou výchovu, která předchází studiu v literárně-dramatickém oboru. Jejím zásadním úkolem je výuka prostřednictvím hry a zážitku. Zaměřuje se na osobnostní vývoj dítěte, především na rozvíjení jeho komunikativních a kooperačních schopností. Je zde uplatňována i umělecká výchova, ve které se děti učí porozumět metaforickému jazyku literatury a divadla, základním pravidlům divadelní tvorby a dostupným hereckým technikám. Takto vedená výchova nabízí dětem prostor k uplatnění jejich emocí, ke kontrolovanému vybití v tvořivě cílených pohybově-rytmických aktivitách. Děti zde také získají předpoklady pro jiná povolání, v nichž úspěch závisí na schopnosti aktivně komunikovat, veřejně vystupovat a kreativně pracovat.

Po zakončení tanečního kroužku by děti měly zvládnout:

- plně se soustředit,
- smyslově rozlišovat důležité a vedlejší v dramatu,
- tvořit základní smyslové představy,
- interpretovat jednoduché texty.

7.11 Základní škola Mníšek pod Brdy

Mimoškolní aktivity, které žáci navštěvují na základní škole v ranních i odpoledních hodinách, přispívají i k většímu klidu jejich rodičů. Ti tak vědí, kde děti tráví volný čas, že je o ně bezpečně postaráno a že se navíc zábavnou formou zdokonalují v mnoha činnostech. Vedení kroužků zajišťují pedagogové školy nebo kvalifikovaní lektori s profesionálním přístupem.

Kroužky začínají zpravidla od 1. října a končí na konci školního roku. Pro jejich otevření je potřeba minimálního počtu 10 dětí. V současné době poskytuje škola sportovní vyžití v podobě floorballu, atletiky, aerobiku a rehabilitačního cvičení. Tvůrčí potenciál rozvíjí výtvarný kroužek – průřez technikami (plošná, prostorová, objektová a akční tvorba), keramika, floristika/aranžování, pěvecký sbor, dramatická a mediální činnost. Práci s počítačem podporuje kroužek Wifík a jazykovou vybavenost zlepšuje pak možnost konverzovat v angličtině s rodilým mluvčím. Děti mohou využívat pravidelně i školní knihovnu a čítárnu.

8. Anketní šetření

Cílem anketního šetření bylo zjistit, zda poskytovatelé organizací nabízející zájmové aktivity pro děti a mládež ve městě Mníšek pod Brdy vědí důvod, proč se rodiče rozhodli přihlásit své děti právě do jejich instituce, odkud se o této nabídce dozvěděli a zda se rodiče zajímají o činnost dětí v navštěvovaném kroužku.

Osmdesát anketních otázek bylo určeno jedenácti respondentům, tedy provozovatelům institucí, kteří umožňují dětem trávit svůj volný čas v jejich organizaci při konkrétní zájmové činnosti. Otázky jsem formulovala tak, aby byly pro každého srozumitelné, s možností výběru z daných odpovědí a u některých byla možnost upřesnit vlastní odpověď. Na první straně ankety jsou uvedeny pokyny pro její vyplnění. Vzor ankety přikládám v příloze č. 1. a v příloze č. 2 jsou zodpovězené anketní otázky od jedenácti respondentů.

8.1 Analýza ankety

Při osobním setkání s respondenty, kdy jsem od nich zjišťovala přesné činnosti zájmových kroužků a institucí pro děti a mládež, jsme se společně domluvili, že jim anketní otázky zašlu na jejich e-mailové adresy a oni mi je po vyplnění obratem vrátí na můj e-mail. Z jedenácti respondentů mi odpověděli na anketní otázky všichni. U jednotlivých otázek jsem docílila výsledku tím, že celkový počet odpovědí jsou všechny odpovědi respondentů získané na danou otázku. Procento pro každou možnost odpovědi jsem vypočítala tak, že jsem počet odpovědí vydělila celkovým počtem odpovědí. Výsledky analýzy uvádím níže v bodech podle čísla otázky doplněné o grafické znázornění.

Otázka č. 1: V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem?

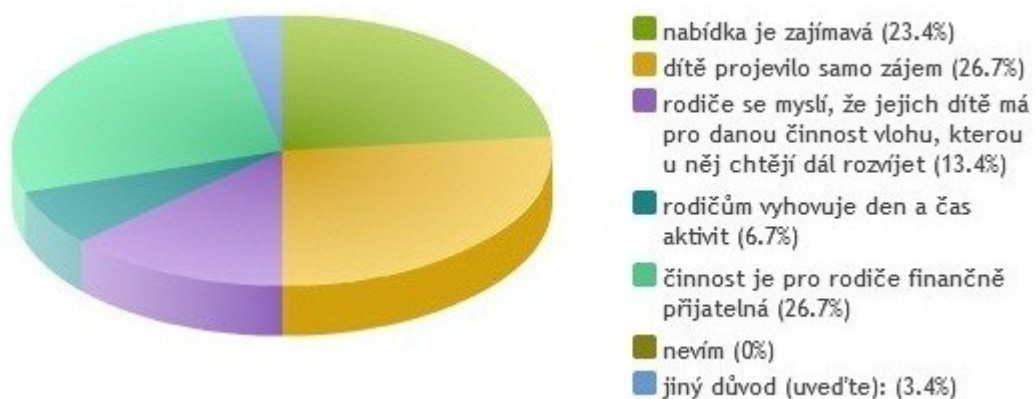
V této otázce měli respondenti uvést název organizace, která dětem poskytuje volnočasové aktivity v době jejich volna mimo vyučování. Uvádím zde názvy jednotlivých zařízení tak, jak je respondenti postupně zaslali:

- 1) Český rybářský svaz
- 2) Keramická dílna při ZŠ
- 3) TJ Sokol – oddíl všestrannosti
- 4) Mladí ochránci přírody
- 5) Junák

- 6) Mateřské centrum OÁZA Mníšek pod Brdy
- 7) ZUŠ
- 8) Tenisová škola
- 9) Mladí hasiči
- 10) Základní škola
- 11) Sportovně relaxační centrum

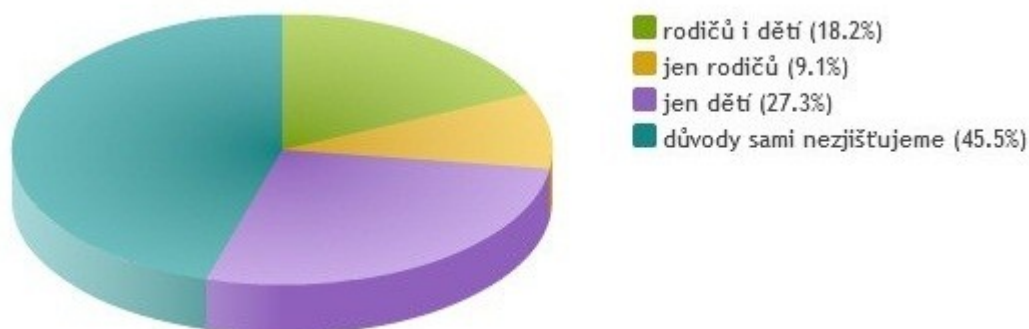
**Otázka č. 2: Proč si myslíte, že rodiče zapsali své děti do Vaší organizace?
Pro většinu rodičů platí podle Vás:**

U této otázky mohli respondenti uvést více možných odpovědí. Celkem bylo zaznamenáno 30 odpovědí od jedenácti respondentů, kdy nejčastější odpovědi byly „činnost je pro rodiče finančně přijatelná“ a „dítě projevilo samo zájem“. Byla zde možnost napsat i jiný důvod, než které byly v otázce zmíněné. Pouze jeden respondent využil tuto nabídku a uvedl, že do jejich sdružení chodí často děti rodičů, kteří sami dříve Junákem prošli.

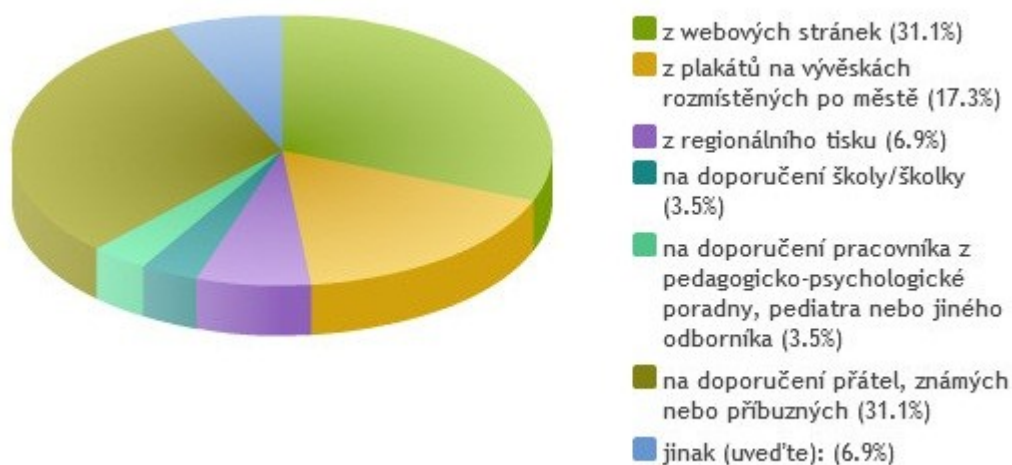
Otázka č. 3: Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?

V pěti případech byla odpověď „důvody sami nezjišťujeme“, tři respondenti odpověděli „jen dětí“, dvě odpovědi byly „rodičů i dětí“ a jeden respondent odpověděl „jen rodičů“.

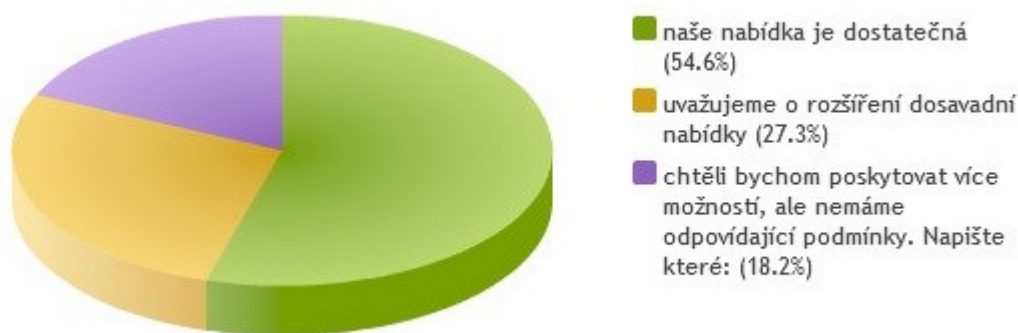
Otázka č. 4: Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce?

Zde mohli respondenti uvést více možností, přičemž bylo sečteno celkem 29 odpovědí od jedenácti dotazovaných a z toho byly nejčastější odpovědi „z webových stránek“ a „na doporučení přátel, známých nebo příbuzných“. U jedné z odpovědí byla možnost napsat i jiný způsob, kterým se rodiče dozvěděli o nabídce aktivit, než které byly uvedeny v otázce. Jeden respondent uvedl, že se o kroužku dozvěděl spolužák od spolužáka a druhý respondent napsal od vlastních dětí, kteří navštěvují naši školu.

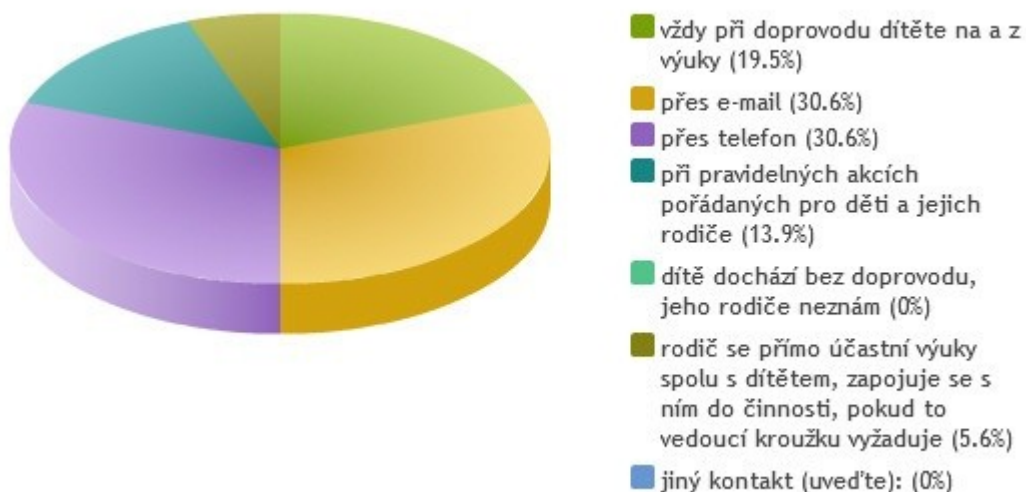
Otázka č. 5: Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

Z jedenácti dotazovaných odpovědělo šest na tuto otázku „naše nabídka je dostatečná“, tři „uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky“, dva „chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky“. U poslední zmíněné odpovědi bylo možné uvést důvod, co brání provozovatelům v tom, aby mohli poskytovat více zájmových činností. Jedna odpověď zněla „odpovídající prostory“ a druhá odpověď byla „nedostatek dospělých pro vedení oddílů“.

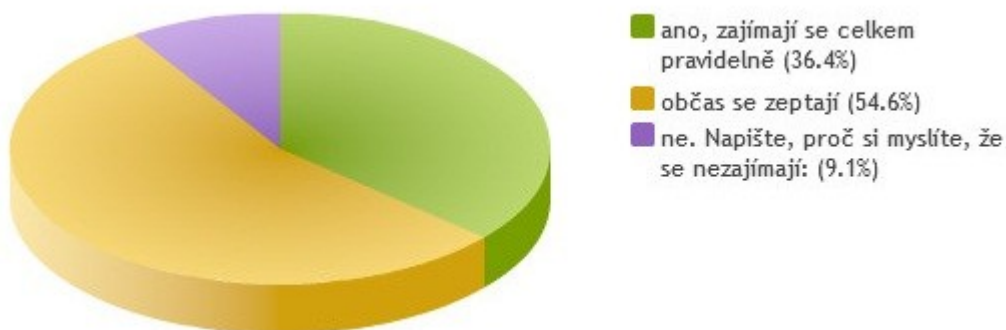
Otázka č. 6: Jste s rodiči v nějakém kontaktu? Pokud ano, výrazněte v jakém.

Tato otázka opět umožňovala zvolit více možností. Celkem bylo sečteno 36 odpovědí, z nichž byly nejčastější „přes telefon“ a „přes e-mail“, tyto odpovědi zvolilo všech jedenáct respondentů. Další nejvíce zvýrazněná odpověď byla „vždy při doprovodu dítěte na a z výuky“, tu zvolilo sedm dotazovaných. Pět respondentů uvedlo „při pravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče“. Pouze dvě odpovědi byly „rodič se přímo účastní výuky a zapojuje se do společné činnosti na vyžádání vedoucího kroužku“.

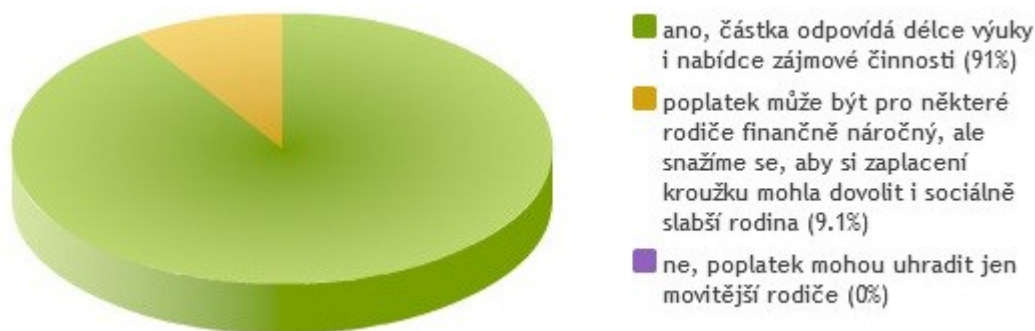
Otázka č. 7: Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

Z jedenácti dotazovaných odpovědělo šest „občas se zeptají“, čtyři „ano, zajímají se celkem pravidelně“ a jeden respondent na otázku „proč si myslí, že se rodiče nezajímají“ uvedl, že jim to děti říkají sami.

Otázka č. 8: Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

V poslední otázce se deset respondentů shodlo na odpovědi „ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti“. Pouze jedna odpověď byla „poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si ho mohla dovolit uhradit i sociálně slabší rodina“.

8.2 Shrnutí výsledků

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že důvodem, proč rodiče přihlásili své děti právě do jejich zařízení pro volný čas je, že nabídka daného zařízení byla zajímavá a pro rodiče finančně přijatelná, navíc dítě samo projevilo zájem navštěvovat určitý zájmový kroužek. Výsledky poukázaly také na to, že některé organizace by rády poskytovaly více možností pro trávení volného času, ale bohužel k tomu nemají odpovídající podmínky jako například postačující prostory nebo dostatek dospělých lidí pro vedení kroužků. Všichni dotazovaní se shodli, že poplatek za jejich nabízené kroužky odpovídá délce výuky i činnosti v nich provozované. Jak mi někteří uvedli při osobním setkání, snaží se ceny za aktivity udržovat v přijatelné rovině pro rodiny s dětmi, které zde žijí.

Výsledky ankety mě překvapily. Nečekala jsem, že většina dětí chtěla navštěvovat zájmový kroužek sama od sebe, protože je jistá aktivita zaujala. Vzhledem k současné době, kdy společenská situace a jiný systém hodnot poukazují na to, že děti a mládež věnují svůj volný čas spíše komerčním věcem a zábavě, jsem byla mile překvapena, že se najdou i děti, které chtějí svůj volný čas využívat správně a plnohodnotně. Také jsem předpokládala, že hlavními iniciátory přihlášení do volnočasových kroužků budou spíše rodiče než děti. Rodiče totiž někdy zapisují své děti do zájmové činnosti jen proto, že si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet. Ovšem ne vždy to musí být pravda.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se věnovala problematice volnočasových aktivit dětí a mládeže. V teoretické části jsem se pokusila pohlížet na volný čas z různých pohledů a na základě odborné literatury jsem popsala základní pojmy v této oblasti.

Empirické šetření poskytuje přehled možností, kde děti a mládež mohou smysluplně využívat svůj volný čas v Mníšku pod Brdy. Vybírat zde mohou z jednotlivých zařízení poskytující volnočasové aktivity v podobě pestrých zájmových kroužků a akcí. K dispozici je tu i nádherná příroda nacházející se v blízkosti města, která přímo vybízí nejen k procházce po okolí, ale i turistice a jízdě na kole v brdských lesích. Potom je možno využít ještě dětská hřiště nebo víceúčelová sportovní hřiště pro míčové hry.

Výsledky anketního průzkumu, jehož otázky byly určeny pro poskytovatele konkrétních organizací nabízející zájmové činnosti pro děti a mládež v městě, přinášejí odpovědi o informovanosti dotazovaných pracovníků, kteří vedou určité zařízení pro výchovu mimo vyučování.

Práce poskytuje přehled o volnočasových zařízeních a jejich nabídce v dané lokalitě. Osobně jsem navštívila tyto zařízení, abych se od vedení jednotlivých institucí dozvěděla, jak u nich výuka probíhá a co vše se v ní mohou děti naučit.

Vzhledem k tomu, že Mníšek pod Brdy má velice oblíbenou sídelní adresu a stále se tu rozšiřuje výstavba nových rodinných domků i bytových komplexů, tak je velmi pravděpodobné, že se zde nabídka zájmových kroužků bude neustále rozšiřovat. Nemělo by se ovšem zapomenout na to, že velké množství nabízených volnočasových aktivit by mělo být také především kvalitní i pestré. Rodiče by se proto měli nad výběrem zájmového kroužku pro své dítě pořádně zamyslet. Nejde jen o to vyplnit nějakým způsobem jeho volný čas po návratu ze školy. Aktivita by měla dítě opravdu bavit a hlavně rozvíjet jeho dovednosti a schopnosti a to pod dohledem kvalitního a zkušeného vedoucího nebo pedagogického pracovníka.

Přínosem této bakalářské práce je zásadní zjištění poukazující na to, že v dané lokalitě mají rodiče spoustu možností jak svým dětem umožnit trávení volného času. Vybírat zde mohou z velké nabídky zájmových aktivit pro děti, které tak mohou využívat plnohodnotně volný čas mezi svými vrstevníky. Zodpovězené otázky respondentů poskytující volnočasové aktivity prokázaly, že v konkrétní lokalitě nabízejí dostatečnou nabídku zájmové činnosti.

Práce také přichází s novým tématem, které v pedagogice není běžně zmiňováno, a to komunikace mezi institucemi pro volný čas a rodiči dětí, které tato zařízení navštěvují. V odborné literatuře chybí zpracování této tematiky.

Respondenti šetření byli profesní a dobrovolní pedagogové volného času. Touto skupinou lidí se dosavadní pedagogické výzkumy zabývají pouze okrajově.

V dané lokalitě byly zjištěny odpovídající podmínky a bylo by jistě zajímavé, kdyby další bakalářská práce mohla srovnat podmínky v jiné lokalitě nebo sledovat podmínky pro organizovaný volný čas dětí v rámci celé České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
2. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 173 s. ISBN 80-7178-927-5.
3. KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
4. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 3. přeprac. a dopl. vyd., 1. vyd. v Gradě. Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 80-7169-195-X.
5. MUSIL, J. *Komunikace v informační společnosti*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007, 144 s. ISBN 978-80-86723-39-6.
6. NĚMEC, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času: pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002, 119 s. ISBN 80-7315-012-3.
7. PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
8. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rouzš. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
9. SAK., P. *Proměny české mládeže: česká mládež v pohledu sociologických výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Petrklíč, 2000, 291 s. ISBN 80-7229-042-8.
10. SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 240 s. ISBN 978-80-246-1602-5.
11. SPOUSTA, V. *Teoretické základy výchovy ve volném čase: úvod do studia pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994, 183 s. ISBN 80-210-1007-X.
12. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 522 s. ISBN 80-7178-308-0.
13. ZICH, F. *Co s volným časem*. Praha: Pressfoto, 1978, 166 s.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Středisko Skalka Mníšek [online].
Dostupné z <http://junak-mnisek.webnode.cz/fotogalerie/> [cit. 2013-02-08]
2. TJ Sokol Mníšek p. Brdy, oddíl všestrannosti [online].
Dostupné z <http://sokol-mnisek.blog.cz/galerie> [cit. 2013-02-26]
3. Českomoravská myslivecká jednota, o. s. [online].
Dostupné z <http://www.cmmj.cz/Charakteristika-organizace/Stanovy-CMMJ--o-s-.aspx> [cit. 2013-01-18]
4. Dobrovolní hasiči [online].
Dostupné z <http://www.dh.cz/dokumenty/mladez/ostatni/smernice-cinnosti-2012.pdf> [cit. 2013-01-18]
5. Pionýr [online]. Dostupné z <http://www.dobrodruzstvi.info/obsah/o-nas> [cit. 2013-01-18]
6. Keramická dílna Sluníčko [online]. Dostupné z <http://www.keramicak.cz/kurzy.php> [cit. 2013-02-09]
7. Mníšek pod Brdy [online]. Dostupné z <http://www.mnisek.cz/> [cit. 2013-01-24]
8. Český rybářský svaz [online]. Dostupné z <http://www.rybsvaz.cz/> [cit. 2013-01-18]
9. Skauting [online]. Dostupné z <http://www.skaut.cz/skauting/o-skautingu> [cit. 2013-01-18]
10. Sokol [online]. Dostupné z <http://www.sokol.cz/sokol/index.php?action=orgstanovy> [cit. 2013-01-18]
11. Česká tábornická unie [online].
Dostupné z <http://www.tabornici.cz/cinnost/tabornictvi/> [cit. 2013-01-18]
12. Český svaz včelařů [online]. Dostupné z <http://www.vcelarstvi.cz/csv.html> [cit. 2013-01-18]
13. Tisková zpráva GE Money bank [online] Národní institut dětí a mládeže, 2009. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z <http://www.nimd.cz/projekty/ralizace-projektu/klice-pro-zivot/vyzkumy/realizace/cekse-deti-maji-nejvice-krouzku-a-mimoskolnich-aktivit-v-evrope>
14. Tisková zpráva VZP akademie [online] VZP akademie, 2013. [cit. 2013-04-03].
Dostupné z <http://www.vzp-akademie.cz>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 – Mladí skauti s vlajkou organizace

Zdroj: <http://junak-mnisek.webnode.cz/fotogalerie/>

(publikováno se svolením provozovatele stránek)

Obr. č. 2 – Členové organizace s praporem

Zdroj: <http://sokol-mnisek.blog.cz/galerie>

(publikováno se svolením provozovatele stránek)

Obr. č. 3 – Ukázka výstupního vysvědčení

Zdroj: <http://www.keramicak.cz/kurzy.php>

(publikováno se svolením provozovatele stránek)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Anketní otázky určené provozovatelům zařízení pro volný čas

Příloha č. 2: Vyplněné anketní otázky od jedenácti respondentů

Příloha č. 1: Anketní otázky určené poskytovatelům zařízení pro volný čas

Dobrý den,

chtěla bych Vás požádat o vyplnění osmi anketních otázek pro mou bakalářskou práci, které se týkají Vaší organizace poskytující zájmovou činnost pro děti. Při osobním setkání jsme se domluvili, že Vám otázky pošlu k vyplnění na e-mail.

Instrukce k vyplnění:

Prosím, abyste Vámi zvolené odpovědi zvýraznili tučným písmem a kurzívou pro lepší orientaci. U otázek **2., 4., 6.** je možno zvýraznit více odpovědí, což jsem u nich uvedla. Vaše odpovědi budou použity výhradně pro zpracování bakalářské práce.

Vzor:

1. Jak využíváte svůj volný čas?

- a) k pasivnímu odpočinku
- b) k zálibám
- c) *obě varianty*

2. Co je náplní Vašeho volného času (je možno zvýraznit více odpovědí)?

- a) PC a internet
- b) *cestování*
- c) *kultura*
- d) *sport*
- e) sledování televize
- f) jiné (uved'te):

Předem děkuji za ochotu a obětování Vašeho času při vyplňování mých anketních otázek, které mi pak prosím zašlete na e-mailovou adresu **monika.bejdakova@tiscali.cz**

Anketa:

- 1. V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
- 2. Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):**
 - a) nabídka je zajímavá
 - b) dítě projevilo samo zájem
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím
- 3. Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme
- 4. Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky
- b) přes e-mail
- c) přes telefon
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) občas se zeptají
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Příloha č. 2: Vyplněné anketní otázky od jedenácti respondentů

Anketa:

1. V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:
Český rybářský svaz

2. Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá
 - b) dítě projevilo samo zájem**
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná**
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme**

4. Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?
 - a) z webových stránek
 - b) z plakátů na vývěškách rozmístěných po městě**
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných**
 - g) jinak (uveďte): spolužák od spolužáka**

5. **Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?**

- a) *naše nabídka je dostatečná*
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. **Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).**

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) *při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče*
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) *rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje*
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. **Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?**

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) občas se zeptají
- c) *ne*

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají: *děti jim to řeknou dřív*

8. **Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?**

- a) *ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti*
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Keramická dílna Sluníčko

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá
 - b) dítě projevilo samo zájem**
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet**
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí**
 - d) důvody sami nezjišťujeme

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka**
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných**
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) *chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které: odpovídající prostory*
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) *vždy při doprovodu dítěte na a z výuky*
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) *při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče*
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) *občas se zeptají*
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) *ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti*
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

- 1. V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
TJ Sokol – oddíl všestrannosti

- 2. Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá*
 - b) dítě projevilo samo zájem*
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

- 3. Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí*
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme

- 4. Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek*
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě*
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) *naše nabídka je dostatečná*
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) *vždy při doprovodu dítěte na a z výuky*
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) *při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče*
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) *ano, zajímají se celkem pravidelně*
- b) občas se zeptají
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) *ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti*
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Mladí ochránci přírody – nezisková organizace

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) *nabídka je zajímavá*
 - b) dítě projevilo samo zájem
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) *rodičům vyhovuje den a čas aktivit*
 - e) *činnost je pro rodiče finančně přijatelná*
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) *důvody sami nezjišťujeme*

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) *z webových stránek*
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) *na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná**
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky
- b) přes e-mail**
- c) přes telefon**
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) občas se zeptají**
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti**
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Junák

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá
 - b) dítě projevilo samo zájem**
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná**
 - f) jiný důvod (uved'te): často k nám chodí děti rodičů, kteří sami Junákem prošli**
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme**

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek**
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku**
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných**
 - g) jinak (uved'te):

5. **Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?**

- a) naše nabídka je dostatečná
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) *chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které: nedostatek dospělých pro vedení oddílů*
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. **Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).**

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) *při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče*
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. **Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?**

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) *občas se zeptají*
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. **Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?**

- a) *ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti*
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

- 1. V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Mateřské centrum OÁZA Mníšek pod Brdy

- 2. Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá*
 - b) dítě projevilo samo zájem*
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet*
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná*
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

- 3. Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů*
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme

- 4. Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek*
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě*
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) jinak (uveďte):

5. **Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?**

- a) naše nabídka je dostatečná
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky**
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. **Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).**

ANO - NE

- a) *vždy při doprovodu dítěte na a z výuky*
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) *při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče***
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) *rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje***
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. **Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?**

- a) *ano, zajímají se celkem pravidelně***
- b) občas se zeptají
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. **Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?**

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti
- b) *poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina***
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
ZUŠ

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) *nabídka je zajímavá*
 - b) *dítě projevilo samo zájem*
 - c) *rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet*
 - d) *rodičům vyhovuje den a čas aktivit*
 - e) *činnost je pro rodiče finančně přijatelná*
 - f) *jiný důvod (uveďte):*
 - g) *nevím*

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) *rodičů i dětí*
 - b) *jen rodičů*
 - c) *jen dětí*
 - d) *důvody sami nezjišťujeme*

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) *z webových stránek*
 - b) *z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě*
 - c) *z regionálního tisku*
 - d) *na doporučení školy/školky*
 - e) *na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka*
 - f) *na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) *jinak (uveďte):*

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky**
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky**
- b) přes e-mail**
- c) přes telefon**
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně**
- b) občas se zeptají
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti**
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Tenisová škola

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) nabídka je zajímavá
 - b) dítě projevilo samo zájem*
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vložku, kterou u něj chtějí dál rozvíjet*
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí*
 - b) jen rodičů
 - c) jen dětí
 - d) důvody sami nezjišťujeme

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) z webových stránek*
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) *naše nabídka je dostatečná*
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) *vždy při doprovodu dítěte na a z výuky*
- b) *přes e-mail*
- c) *přes telefon*
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) *ano, zajímají se celkem pravidelně*
- b) občas se zeptají
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) *ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti*
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:

Mladí hasiči

2. Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?

Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):

a) nabídka je zajímavá

b) dítě projevilo samo zájem

c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet

d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit

e) činnost je pro rodiče finančně přijatelná

f) jiný důvod (uveďte):

g) nevím

3. Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?

a) rodičů i dětí

b) jen rodičů

c) jen dětí

d) důvody sami nezjišťujeme

4. Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?

a) z webových stránek

b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě

c) z regionálního tisku

d) na doporučení školy/školky

e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka

f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných

g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná**
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky**
- b) přes e-mail**
- c) přes telefon**
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) občas se zeptají**
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti**
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
základní škola

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) *nabídka je zajímavá*
 - b) dítě projevilo samo zájem
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) *rodičům vyhovuje den a čas aktivit*
 - e) *činnost je pro rodiče finančně přijatelná*
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) *jen dětí*
 - d) důvody sami nezjišťujeme

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) *z webových stránek*
 - b) z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) na doporučení přátel, známých nebo příbuzných
 - g) *jinak (uveďte): od vlastních dětí navštěvující naši školu*

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

e) naše nabídka je dostatečná

f) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky

g) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:

h) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky

b) přes e-mail

c) přes telefon

d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče

e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám

f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje

g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

a) ano, zajímají se celkem pravidelně

b) občas se zeptají

c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti

b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina

c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče

Anketa:

1. **V jakém zařízení pro volný čas se věnujete dětem (napište název)?:**
Sportovně relaxační centrum

2. **Proč si myslíte, že rodiče zapsali své dítě právě do Vaší organizace?**
Pro většinu rodičů platí podle Vás (je možno zvýraznit více odpovědí):
 - a) *nabídka je zajímavá*
 - b) *dítě projevilo samo zájem*
 - c) rodiče si myslí, že jejich dítě má pro danou činnost vlohu, kterou u něj chtějí dál rozvíjet
 - d) rodičům vyhovuje den a čas aktivit
 - e) *činnost je pro rodiče finančně přijatelná*
 - f) jiný důvod (uveďte):
 - g) nevím

3. **Ptáte se rodičů nebo i dětí na důvod přihlášení do zájmového kroužku?**
 - a) rodičů i dětí
 - b) jen rodičů
 - c) *jen dětí*
 - d) důvody sami nezjišťujeme

4. **Odkud si myslíte, že se rodiče dozvěděli o volnočasových aktivitách, které nabízí Vaše instituce (je možno zvýraznit více odpovědí)?**
 - a) *z webových stránek*
 - b) *z plakátů na vývěskách rozmístěných po městě*
 - c) z regionálního tisku
 - d) na doporučení školy/školky
 - e) na doporučení pracovníka z pedagogicko-psychologické poradny, pediatra nebo jiného odborníka
 - f) *na doporučení přátel, známých nebo příbuzných*
 - g) jinak (uveďte):

5. Myslíte si, že disponujete dostatečnou nabídkou zájmové činnosti, která je pro rodiče a jejich děti lákavá?

- a) naše nabídka je dostatečná**
- b) uvažujeme o rozšíření dosavadní nabídky
- c) chtěli bychom poskytovat více možností, ale nemáme odpovídající podmínky. Napište které:
- d) jsme zaměřeni na jednu hlavní zájmovou oblast

6. Jste s rodiči dětí v nějakém kontaktu? Pokud ano, zvýrazněte v jakém (je možno zvýraznit více odpovědí).

ANO - NE

- a) vždy při doprovodu dítěte na a z výuky**
- b) přes e-mail**
- c) přes telefon**
- d) při nepravidelných akcích pořádaných pro děti a jejich rodiče
- e) dítě dochází bez doprovodu, jeho rodiče neznám
- f) rodič se přímo účastní výuky spolu s dítětem, zapojuje se s ním do činnosti, pokud to vedoucí kroužku vyžaduje
- g) jiný kontakt (uved'te):

7. Zajímají se rodiče o to, jak se jejich dětem v dané činnosti daří?

- a) ano, zajímají se celkem pravidelně
- b) občas se zeptají**
- c) ne

Napište, proč si myslíte, že se nezajímají:

8. Myslíte si, že poplatek za kroužek je přijatelný pro všechny rodiče?

- a) ano, částka odpovídá délce výuky i nabídce zájmové činnosti**
- b) poplatek může být pro některé rodiče finančně náročný, ale snažíme se, aby si zaplacení kroužku mohla dovolit i sociálně slabší rodina
- c) ne, poplatek mohou uhradit jen movitější rodiče